

ZAKON

O ORGANIZACIJI ORGANA UPRAVE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuje organizacija i način funkcioniranja organa državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) koja obuhvata položaj, ulogu, ustrojstvo, ovlasti i obveze u vršenju upravnih, stručnih i drugih poslova, međusobne odnose organa uprave i odnos organa uprave prema građanima, organima izvršne i zakonodavne vlasti, ombudsmanima, gospodarskim društvima i drugim pravnim osobama (u daljnjem tekstu: pravna osoba), kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad organa državne uprave na svim razinama vlasti u Federaciji.

Članak 2.

Organi državne uprave Federacije, kantona, grada i općina (u daljnjem tekstu: organi uprave) osnivaju se za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova koji se zakonom i drugim propisima stavljaju u njihovu nadležnost.

Određene upravne poslove mogu vršiti i pravne osobe kada im je zakonom, odnosno odlukom općinskog i gradskog vijeća povjereno vršenje javnih ovlasti, na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 3.

Organi uprave dužni su u svom radu osigurati učinkovito i potpuno ostvarivanje svih prava i sloboda građana koja su predviđena u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav Federacije) i u aktima navedenim u Aneksu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Aneks).

Organi uprave dužni su, u poslovima iz svoje nadležnosti, surađivati sa svim međunarodnim promatračkim tijelima za ljudska prava koja su osnovana za Bosnu i Hercegovinu i Federaciju, kao i s nadzornim organima koji su osnovani na temelju međunarodnih dokumenata navedenih u Aneksu.

Članak 4.

Rad organa uprave zasniva se na načelu zakonitosti, transparentnosti, javnosti, odgovornosti, učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalnoj nepristrasnosti i političkoj neovisnosti, ukoliko za određene izuzetne situacije za neke od ovih načela zakonom nije drukčije određeno.

Organi uprave poslove uprave iz svoje nadležnosti vrše samostalno, u granicama ovlasti utvrđenih u ustavu, zakonu i drugim propisima.

Članak 5.

Nadležnost federalnih i kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija utvrđuje se zakonom kojim se uređuje određena upravna oblast, a nadležnost općinskih i gradskih organa uprave utvrđuje se odlukama općinskog, odnosno gradskog vijeća kojima se uređuju poslovi lokalne samouprave općine, odnosno grada.

Kantonalni, općinski i gradski organi nadležni su da vrše i upravne i stručne poslove koji se federalnim odnosno kantonalnim zakonom delegiraju ili prenesu na kanton, općinu odnosno grad.

Članak 6.

U organima uprave u ravnopravnoj uporabi kao službeni jezici su: hrvatski jezik, bosanski jezik i srpski jezik.

U postupcima pred organima uprave građani se mogu koristiti i drugim jezikom ukoliko ne poznaju ni jedan od službenih jezika iz stavka 1. ovoga članka, pri čemu se osigurava prevoditelj.

Službena pisma u organima uprave su latinica i ćirilica.

Članak 7.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) vrši koordinaciju, usklađivanje i usmjeravanje rada federalnih organa uprave i upravnih organizacija, kao i nadzor nad njihovim radom, sukladno Ustavu Federacije i federalnom zakonu.

Ovlasti iz stavka 1. ovoga članka, za kantonalne organe uprave i upravne organizacije vrši vlada kantona, dok te ovlasti za općinske, odnosno gradske organe uprave i upravne organizacije vrši općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

Članak 8.

Kontrola zakonitosti upravnih i drugih akata koja donose organi uprave vrši se putem upravnog nadzora koji se ostvaruje na način predviđen ovim Zakonom.

Članak 9.

Zakonitost konačnih upravnih akata (rješenja) koja donose organi uprave rješavajući upravne stvari u upravnom postupku štiti se u upravnom sporu kod nadležnog suda, ako zakonom nije drukčije određeno.

II - POSLOVI ORGANA UPRAVE

1. Zajednička odredba

Članak 10.

Organi uprave, iz okvira svoje nadležnosti, vrše slijedeće upravne i stručne poslove:

- 1) izvršavaju zakone i druge propise;
- 2) vrše upravni nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa;
- 3) donose podzakonske propise za provedbu zakona i drugih propisa;
- 4) pripremaju propise i daju preporuke iz oblasti zakonodavstva;
- 5) daju odgovore na pitanja organa zakonodavne i izvršne vlasti i pravnih i fizičkih osoba koja se odnose na njihovu nadležnost;
- 6) prate stanje u oblastima za koje su osnovani i odgovaraju za stanje u tim oblastima;
- 7) obavljaju i druge upravne i stručne poslove određene zakonom i drugim propisima.

Poslovi iz stavka 1. ovoga članka, vrše se na način utvrđen u odredbama čl. 11. do 25. ovoga Zakona.

2. Izvršavanje zakona i drugih propisa

Članak 11.

Izvršavanje zakona i drugih propisa organi uprave ostvaruju putem rješavanja upravnih stvari u upravnom postupku i vršenjem stručnih poslova na način predviđen zakonom i drugim propisima kojima je regulirana određena upravna oblast.

Članak 12.

Federalni organi uprave neposredno izvršavaju federalne zakone i druge federalne propise i osiguravaju izvršavanje federalnih zakona i drugih federalnih propisa kojima su određeni poslovi iz oblasti uprave tim propisima preneseni na vršenje kantonalnim, gradskim i općinskim organima uprave.

Federalni organi uprave neposredno izvršavaju i zakone i druge propise Bosne i Hercegovine, kojima su određeni poslovi iz oblasti uprave tim propisima preneseni na vršenje Federaciji, i osiguravaju izvršavanje tih propisa kojima su određeni upravni poslovi povjereni na vršenje kantonalnim ili gradskim ili općinskim organima uprave na teritoriju Federacije.

Članak 13.

Kantonalni organi uprave neposredno izvršavaju kantonalne zakone i druge kantonalne propise, kao i upravne poslove koji se federalnim zakonom ili drugim federalnim propisom, kao i zakonom i drugim propisom Bosne i Hercegovine povjere na vršenje kantonalnim organima uprave, i osiguravaju izvršavanje kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa kojima su određeni upravni poslovi preneseni na vršenje općinskim ili gradskim organima uprave na području kantona.

Članak 14.

Općinski, odnosno gradski organi uprave neposredno izvršavaju propise koje donosi općinsko, odnosno gradsko vijeće iz oblasti lokalne samouprave općine, odnosno grada, kao i upravne poslove koji se federalnim, odnosno kantonalnim zakonima i drugim propisima i propisima Bosne i Hercegovine prenesu ili delegiraju na vršenje općinskim ili gradskim organima uprave.

3. Vršenje upravnog nadzora nad provedbom zakona i drugih propisa

Članak 15.

Organi uprave upravni nadzor ostvaruju tako što vrše nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa, kao i zakonito postupanje organa uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima u vršenju poslova iz njihove nadležnosti.

Upravni nadzor iz stavka 1. ovoga članka, obuhvata:

- 1) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose organi uprave kojima se rješava u upravnim stvarima u upravnom postupku;
- 2) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravne osobe s javnim ovlastima;
- 3) inspeksijski nadzor.

Članak 16.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose organi uprave kojima se rješava o upravnim stvarima u upravnom postupku vrši se putem rješavanja u drugostupanjskom upravnom postupku, sukladno ovlastima koja po zakonu ima drugostupanjski organ kada rješava u tom postupku.

Članak 17.

Nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravne osobe s javnim ovlastima, organi uprave vrše u odnosu na rješavanje o pravima i obvezama građana i pravnih osoba koja su zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća, sukladno zakonu, prenesena da o njima odlučuju pravne osobe s javnim ovlastima.

Članak 18.

Inspeksijski nadzor organi uprave odnosno posebne uprave za inspekcije vrše tako što ostvaruju neposredan uvid u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih osoba i građana glede pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimaju upravne i druge mjere za koje su ovlašteni zakonom, odnosno propisom gradskog ili općinskog vijeća, kao i kontrolu zakonitog postupanja organa uprave u vršenju upravnih poslova iz njihove nadležnosti.

Inspeksijski nadzor vrše inspekcije organa uprave, kao i inspekcije koje su posebnim zakonom organizirane u okviru posebnih uprava za inspekcije.

4. Donošenje podzakonskih propisa

Članak 19.

Organi uprave donose podzakonske propise predviđene ovim Zakonom, kada su na to zakonom izričito ovlašteni.

5. Pripremanje propisa i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva

Članak 20.

Organi uprave dužni su da, u poslovima iz svoje nadležnosti, pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči organ zakonodavne ili izvršne vlasti, odnosno kada samostalno ocijene da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis ili treba izvršiti izmjene i dopune zakona ili drugog propisa iz oblasti za koju su nadležni.

Organi uprave imaju obvezu dati preporuku organu zakonodavne ili izvršne vlasti da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis u određenoj upravnoj oblasti i obrazložiti ciljeve koji se žele postići donošenjem toga propisa.

Članak 21.

Prilikom izrade zakona i drugih propisa organi uprave su obvezni pribavljati mišljenja od drugih organa uprave ako se tim propisima reguliraju pitanja iz nadležnosti tih organa uprave, a prema potrebi, mišljenja se mogu pribavljati i od odgovarajućih stručnih ustanova i zainteresiranih pravnih osoba, ako je to mišljenje od značaja za uređivanje odgovarajućih pitanja iz njihove nadležnosti.

Ako se za sprovođenje zakona ili drugog propisa koji se predlažu, moraju osigurati određena financijska sredstva, organi uprave obvezni su u obrazloženju toga propisa iskazati orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za njegovo izvršavanje i odrediti izvore iz kojih treba osigurati ta sredstva.

6. Davanje odgovora na pitanja organa zakonodavne i organa izvršne vlasti i pravnih i fizičkih osoba

Članak 22.

Organi uprave obvezni su pripremati i davati odgovore na pitanja organa zakonodavne, odnosno organa izvršne vlasti koja se odnose na izvršavanje zakona i drugih propisa iz njihove nadležnosti, te o stanju i problemima u oblasti za koju su organi uprave osnovani, kao i davati odgovore na upite pravnih i fizičkih osoba u svezi s rješavanjem njihovih prava i dužnosti u upravnom postupku.

7. Praćenje stanja u oblastima za koje su organi uprave osnovani i odgovornost za stanje u tim oblastima

Članak 23.

Praćenje stanja u oblastima za koje su organi uprave osnovani odnosi se prvenstveno na stanje izvršavanja zakona i drugih propisa, što se utvrđuje na temelju podataka koje sami prikupljaju na način predviđen zakonom ili drugim propisom, kao i podataka koje na njihov zahtjev prikupljaju, obrađuju i dostavljaju drugi organi i pravne osobe i utvrđuju stanje i nastale posljedice, te u svezi s rješavanjem utvrđenih problema poduzimaju mjere za koje su ovlašteni.

Na temelju podataka iz stavka 1. ovoga članka, organi uprave izrađuju analitičke, informativne i druge materijale koje dostavljaju nadležnim izvršnim i zakonodavnim organima vlasti na razmatranje u cilju upoznavanja tih organa sa stanjem u određenoj oblasti i potrebom poduzimanja odgovarajućih mjera.

Članak 24.

Organi uprave odgovorni su, u okviru svoje nadležnosti, za stanje u oblastima za koje su osnovani, i to glede izvršavanja zakona i drugih propisa i zakonitost upravnih i drugih akata koji se donose u izvršavanju tih propisa, kao i za tačnost i ažurnost podataka koja podnose nadležnim zakonodavnim i izvršnim organima vlasti i za tačnost i ažurnost podataka o kojima, na temelju zakona i drugog propisa, vode propisane službene evidencije.

U ostvarivanju odgovornosti iz stavka 1. ovoga članka, organi uprave Federacije, odnosno kantona, dužni su redovito u određenim vremenskim razdobljima informirati Vladu Federacije, odnosno vladu kantona, o stanju i problemima i mjerama koje bi trebalo poduzimati, a gradski odnosno općinski organi uprave o tome stanju informiraju gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika.

Kada se u određenoj oblasti ne izvršavaju zakoni i drugi propisi, organi uprave su dužni odmah poduzeti konkretne mjere za koje su ovlaštene, odnosno organima iz stavka 2. ovoga članka, predložiti poduzimanje odgovarajućih žurnih mjera iz njihove nadležnosti za rješavanje tih problema, sukladno zakonu.

Članak 25.

Ako se u analitičkim, informativnim ili drugim materijalima koje pripremaju organi uprave, zahtijevaju materijalni izdaci, organi uprave obvezni su u obrazloženju tih materijala iskazati orijentacijski iznos financijskih sredstava koja su potrebna za provođenje tih materijala i odrediti izvore iz kojih treba osigurati ta sredstva.

III - POVJERAVANJE JAVNIH OVLASTI PRAVNIM OSOBAMA NA RJEŠAVANJE

Članak 26.

Određeni upravni i stručni poslovi iz nadležnosti organa uprave mogu se povjeravati na vršenje pravnim osobama (u daljnjem tekstu: pravne osobe s javnim ovlastima), kada je to cjelishodno i kada se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza građana i pravnih osoba.

Povjeravanje javnih ovlasti iz stavka 1. ovoga članka, vrši se federalnim zakonom, za upravne i stručne poslove iz nadležnosti federalnih organa uprave, a zakonom kantona kada se radi o tim poslovima iz nadležnosti kantonalnih organa uprave, dok se odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća povjeravanje javnih ovlasti može vršiti za određene upravne i stručne poslove iz djelokruga lokalne samouprave grada, odnosno općine.

Pravnim osobama s javnim ovlastima ne mogu se povjeravati poslovi inspeksijskog nadzora, osim stručnih poslova koji su od značaja za vršenje inspeksijskog nadzora kao što su: ekspertize, tehnička ispitivanja i sl., ili su za vršenje tih poslova potrebna posebna stručna znanja (tehničke i druge struke) ili ako je potrebna primjena znanstvenih ili posebnih stručnih metoda koje se mogu osigurati samo posebnom opremom (laboratorije i dr.), a za koje u organu uprave ne postoje kadrovske, tehničke i druge mogućnosti za vršenje tih poslova.

Članak 27.

Na pravne osobe s javnim ovlastima u odnosu na vršenje pitanja iz javnih ovlasti shodno se primjenjuju načela utvrđena u članku 4. ovoga Zakona.

Zakonom, odnosno odlukom gradskog i općinskog vijeća, kojima se povjeravaju javne ovlasti određuje se način vršenja javnih ovlasti iz članka 26. ovoga Zakona, kao i ovlasti i obveze organa uprave glede vršenja upravnog nadzora u odnosu na vršenje prenesenih javnih ovlasti od strane pravnih osoba s javnim ovlastima.

Članak 28.

Ako pravne osobe s javnim ovlastima ne vrše povjerene poslove sukladno zakonu i drugom propisu, organ uprave koji vrši upravni nadzor obavezan je pisano upozoriti organ upravljanja te pravne osobe koja vrši javne ovlasti i naložiti mu mjere za rješavanje tog pitanja, a prema potrebi, obavezan je poduzeti i druge mjere u okviru svojih prava i dužnosti i time osigurati da se javne ovlasti vrše sukladno zakonu i drugom propisu kojim su te ovlasti povjerene.

Organ upravljanja pravne osobe s javnim ovlastima dužan je postupiti po nalogu organa uprave iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 29.

Upravni nadzor nad radom pravnih osoba s javnim ovlastima, u vršenju upravnih poslova koji su preneseni na te pravne osobe, vrše organi uprave iz upravne oblasti i razine vlasti kojoj pripadaju upravni poslovi koji se vrše na temelju javnih ovlasti, sukladno ovom i drugom zakonu, odnosno odluci gradskog i općinskog vijeća kojim su te ovlasti povjerene.

Članak 30.

U vršenju upravnog nadzora nad radom pravnih osoba s javnim ovlastima, u odnosu na povjerene javne ovlasti, nadležni organ uprave ima sljedeća prava i dužnosti:

- 1) provoditi inspekcijски nadzor i u okviru svoje nadležnosti osiguravati zakonito i u propisanim rokovima vršenje poslova koji se odnose na javne ovlasti;
- 2) rješavati po žalbama izjavljenim protiv donesenih upravnih akata u vršenju povjerenih javnih ovlasti, kada je to utvrđeno zakonom, odnosno odlukom gradskog i općinskog vijeća;
- 3) prema potrebi, davati stručne naputke i pojašnjenja za primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na vršenje povjerenih javnih ovlasti;
- 4) poduzimati i druge mjere i vršiti druga prava koja po zakonu ima drugostupanjski organ uprave u rješavanju upravnih stvari u drugostupanjskom upravnom postupku.

Pravne osobe s javnim ovlastima dužne su nadležnom organu uprave, koji vrši upravni nadzor nad njihovim radom, najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o vršenju povjerenih javnih ovlasti, i na traženje tih organa uprave, dostavljati određene podatke i dokumenta koja su od značaja za vršenje upravnog nadzora u vršenju javnih ovlasti.

IV - OSNIVANJE ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA

1. Načela za osnivanje organa uprave i upravnih organizacija

a) Zajednička odredba

Članak 31.

Za vršenje poslova iz članka 10. ovoga Zakona, osnivaju se organi uprave i upravne organizacije, predviđeni ovim Zakonom.

Organi uprave osnivaju se za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova (u daljnjem tekstu: upravni i stručni poslovi), a upravne organizacije osnivaju se za vršenje stručnih i drugih poslova (u daljnjem tekstu: stručni poslovi).

b) Organi uprave

Članak 32.

Organi uprave osnivaju se na svim razinama vlasti u Federaciji, i to:

- 1) federalni organi uprave za vršenje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Federacije,
- 2) kantonalni organi uprave za vršenje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti kantona,
- 3) općinski i gradski organi uprave za vršenje upravnih i stručnih poslova iz samoupravnog djelokruga općine, odnosno grada.

Članak 33.

Organi uprave osnivaju se na način koji osigurava potpuno, učinkovito i racionalno vršenje svih upravnih i stručnih poslova iz okvira nadležnosti Federacije, odnosno iz nadležnosti kantona, a u općini i gradu iz okvira lokalne samouprave općine, odnosno grada i učinkovito ostvarivanje prava i izvršavanje obveza građana i pravnih osoba.

Organi uprave osnivaju se prema vrsti i obujmu poslova i načelima grupiranja poslova prema vrsti, složenosti i međusobnoj funkcionalnoj povezanosti, kao i s potrebama osiguranja učinkovitog rukovođenja radom organa uprave.

c) Upravne organizacije

Članak 34.

Upravne organizacije osnivaju se za vršenje stručnih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i sa njima povezanih upravnih poslova.

Upravne organizacije, po pravilu, osnivaju se na razini Federacije i kantona, a iznimno mogu se osnivati i u općini i gradu, općinama s najmanje 50.000 stanovnika, ako za njihovim osnivanjem ima stvarne potrebe i ako postoje poslovi koji spadaju u nadležnost upravnih organizacija.

Upravne organizacije u općini i gradu mogu se osnovati samo pod uvjetom ako se poslovi iz stavka 1. ovoga članka, ne mogu vršiti u okviru općinskog, odnosno gradskog organa uprave, s tim što općina i grad mogu osnovati zajedničku upravnu organizaciju, ako se time postiže racionalnije i učinkovitije vršenje određenih poslova.

Zakonom, odnosno odlukom kojima se vrši osnivanje upravnih organizacija (samostalne ili u sastavu organa uprave) može se utvrditi da upravna organizacija ima svojstvo pravne osobe.

d) Kriteriji za osnivanje organa uprave i upravnih organizacija

Članak 35.

Prilikom osnivanja organa uprave, odnosno upravnih organizacija, mora se polaziti od sljedećih kriterija, i to:

1) zajednički kriteriji koji važe za Federaciju, kanton, grad i općinu, su:

a) da se broj i vrsta organa uprave i upravnih organizacija osniva isključivo prema obujmu i vrsti upravnih i stručnih poslova koji su zakonom i drugim propisima stavljani u nadležnost organa uprave, odnosno upravnih organizacija;

b) da se isti i slični upravni i stručni poslovi vrše u okviru jednog organa uprave, odnosno jedne upravne organizacije i tako osigura da se takvi poslovi grupiraju u okviru istog organa uprave, odnosno iste upravne organizacije.

2) posebni kriteriji koji važe samo za kanton, grad i općinu, su:

a) da se poslovi iz nadležnosti Federacije koji su federalnim zakonom preneseni na vršenje kantonu, gradu ili općini stave u nadležnost onog organa uprave, odnosno upravne organizacije koji imaju iste ili slične poslove u svojoj nadležnosti i tako izbjegne osnivanje posebnih organa za vršenje prenesenih poslova, ako federalnim zakonom nije drugačije određeno;

b) da broj i vrsta organa uprave i upravnih organizacija bude prilagođen broju stanovnika i ekonomskoj razvijenosti kantona, grada i općine;

c) da se, posebno u općinama s velikim područjem i udaljenosti pojedinih naseljenih mjesta od sjedišta općine, određeni upravni poslovi iz lokalne samouprave općine organiziraju tako da se vrše u mjesnim zajednicama

(mjesni uredi), što bi se moglo odnositi osobito na poslove koji se odnose na prijam zahtjeva stranaka, izdavanje uvjerenja i drugih isprava o podacima iz službenih evidencija koje vode općinski organi uprave i ovjeravanje isprava i slični poslovi, što se uređuje odlukom općinskog vijeća. Organiziranje takvog načina vršenja tih poslova može se vršiti samo u onim mjesnim zajednicama (mjesni uredi) koje imaju odgovarajući prostor, kadrove, materijalne i tehničke uvjete, s tim što vršenje tih poslova mora biti pod neposrednim nadzorom općinskog organa uprave u čiju nadležnost spadaju ti poslovi.

2. Osnivanje organa uprave i upravnih organizacija

a) Osnivanje federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija

Članak 36.

Federalni organi uprave i federalne upravne organizacije, osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje federalnim zakonom o organizaciji i djelokrugu federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu.

Članak 37.

Federalni organi uprave su federalna ministarstva i federalne uprave. Federalne uprave mogu se osnivati kao samostalne federalne uprave i kao federalne uprave u sastavu federalnog ministarstva.

Članak 38.

Federalno ministarstvo osniva se za vršenje upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Federacije iz jedne ili više srodnih oblasti u kojima federalni organi uprave, u cjelini ili u većem obujmu, neposredno izvršavaju ili osiguravaju izvršavanje federalnih zakona i drugih federalnih propisa i odgovaraju za njihovo izvršavanje.

Članak 39.

Federalna uprava osniva se za vršenje određenih upravnih i stručnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva posebnu organiziranost i samostalnost u radu.

Članak 40.

Federalne upravne organizacije su federalni zavodi, federalne direkcije i federalne agencije.

Federalnim zakonom iz članka 36. ovoga Zakona, mogu se osnivati federalne upravne organizacije drugog naziva, što se konkretno određuje tim zakonom, ako je to adekvatnije materiji koja se nalazi u nadležnosti te organizacije.

Federalne upravne organizacije mogu se osnivati kao samostalne federalne upravne organizacije i kao federalne upravne organizacije u sastavu federalnog ministarstva.

Članak 41.

Federalni zavod osniva se za vršenje određenih stručnih i drugih poslova koji pretežno zahtijevaju primjenu stručnih i znanstvenih metoda rada i sa njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijeva organiziranje posebnog organa i da bude samostalan u radu.

Članak 42.

Federalna direkcija i federalna agencija osnivaju se za vršenje određenih stručnih poslova pretežno gospodarskog karaktera i sa njima povezanih upravnih poslova čija priroda i način izvršavanja zahtijevaju organiziranje posebnog organa i da bude samostalan u radu.

Članak 43.

Federalne uprave i federalne upravne organizacije mogu se osnivati u sastavu federalnog ministarstva onda kada je to potrebno zbog međusobne povezanosti poslova iz nadležnosti federalnog ministarstva i federalne uprave, odnosno federalne upravne organizacije i kad je, pored određenog stupnja samostalnosti u vršenju poslova iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije, potrebno osigurati da federalno ministarstvo vrši usmjeravanje i nadzor u vršenju poslova iz nadležnosti tih uprava, odnosno organizacija.

Federalne uprave i federalne upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka, samostalne su u svom radu glede izvršavanja svih poslova iz svoje nadležnosti, osim u pitanjima iz članka 44. ovoga Zakona, koja ostvaruje federalno ministarstvo u čijem se sastavu nalaze te uprave, odnosno organizacije.

Članak 44.

U poslovima iz nadležnosti federalne uprave, odnosno federalne upravne organizacije koje se nalaze u sastavu federalnog ministarstva, federalni ministar donosi podzakonske propise i opće akte za izvršavanje federalnih zakona iz tih oblasti i vrši upravni nadzor nad radom te uprave, odnosno organizacije.

U vršenju upravnog nadzora iz stavka 1. ovoga članka, nad radom uprave i radom upravne organizacije koje se nalaze u sastavu federalnog ministarstva, federalni ministar ima sljedeće ovlasti:

- 1) rješavati u upravnom postupku o pravnim lijekovima izjavljenim protiv upravnih akata koja donosi uprava, odnosno upravna organizacija, ako posebnim federalnim zakonom nije određeno da o tome rješava drugi organ;
- 2) davati suglasnost na akte uprave, odnosno upravne organizacije koje oni donose izvan upravnog postupka, kada je to federalnim zakonom određeno;
- 3) tražiti izvješća i obavještenja o radu uprave, odnosno upravne organizacije u svezi izvršavanja poslova iz njihove nadležnosti;
- 4) odrediti izvršenje pojedinih zadataka iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije i rokove za njihovo izvršenje;
- 5) vršiti druge ovlasti koje su mu posebnim zakonom date u nadležnost.

Federalne uprave i federalne upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka, u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti, neposredno ostvaruju suradnju s drugim organima uprave i pravnim osobama, a odnose prema Vladi Federacije, predsjedniku i dopredsjednicima Federacije Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament Federacije), ostvaruju preko ministra koji rukovodi federalnim ministarstvom u čijem se sastavu nalazi ta uprava, odnosno organizacija.

Članak 45.

Za vršenje određenih upravnih i stručnih poslova iz nadležnosti Federacije mogu se u kantonu, gradu i općini osnivati područne jedinice federalnih ministarstava, federalnih uprava i federalnih upravnih organizacija, kao njihove organizacijske jedinice.

Područne jedinice mogu se osnivati samo pod uvjetom ako je to nužno radi učinkovitijeg ili racionalnijeg vršenja određenih poslova iz nadležnosti odgovarajućeg federalnog organa ili organizacije iz stavka 1. ovoga članka.

Područne jedinice osniva Vlada Federacije na prijedlog federalnih organa iz stavka 1. ovoga članka. Aktom o osnivanju područnih jedinica utvrđuje se njihova nadležnost, područje na kojem djeluju, sjedište i druga pitanja od značaja za njihov rad, a bliža razrada svih tih pitanja utvrđuju se u pravilniku o unutarnjoj organizaciji federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije.

b) Osnivanje kantonalnih organa uprave i kantonalnih upravnih organizacija

Članak 46.

Kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje kantonalnim zakonom o organizaciji i djelokrugu kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu i kantonalnom zakonu.

Članak 47.

Kantonalni organi uprave su kantonalna ministarstva i kantonalne uprave.

Kantonalne upravne organizacije su: kantonalni zavodi, kantonalne direkcije i kantonalne agencije.

Kantonalne upravne organizacije mogu se osnivati kao samostalne kantonalne upravne organizacije i kao kantonalne upravne organizacije u sastavu kantonalnog ministarstva.

Članak 48.

Odredbe čl. 38., 39., 41. i 42. ovoga Zakona, primjenjuju se i u sljedećim slučajevima:

- 1) čl. 38. i 39. prilikom osnivanja kantonalnih ministarstava i kantonalnih uprava, i
- 2) čl. 41. i 42. prilikom osnivanja kantonalnih upravnih organizacija.

Odredbe čl. 43. i 44. ovoga Zakona, shodno se primjenjuju i na kantonalne uprave i kantonalne upravne organizacije koje su osnovane u sastavu kantonalnog ministarstva.

c) Osnivanje općinskih organa uprave i općinskih upravnih organizacija

Članak 49.

Općinski organi uprave su općinske službe za upravu.

Općinske službe za upravu mogu se osnivati u okviru jedinstvenog općinskog organa uprave.

U općini se mogu, samo izuzetno, osnivati općinski zavodi, općinske direkcije i općinske agencije, kao općinske upravne organizacije, koje mogu biti samostalne ili u sastavu općinske službe za upravu, ako ima potrebe za osnivanjem tih organizacija što se vrši sukladno odredbama članka 35. ovoga Zakona.

Općinski organi uprave i općinske upravne organizacije osnivaju se i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje odlukom općinskog vijeća o organizaciji i djelokrugu općinskih organa uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu i odgovarajućem zakonu kantona.

Odnosi između općinske službe za upravu i općinske upravne organizacije u sastavu općinske službe za upravu, uređuju se odlukom općinskog vijeća kojom se osnivaju te službe.

d) Osnivanje gradskih organa uprave i gradskih upravnih organizacija

Članak 50.

Gradski organi uprave su gradske službe za upravu.

Gradske službe za upravu mogu se osnivati u okviru jedinstvenog gradskog organa uprave.

Gradski organi uprave i gradske upravne organizacije osnivaju se i njihov djelokrug utvrđuje odlukom gradskog vijeća o organizaciji i djelokrugu gradskih organa uprave i upravnih organizacija, sukladno ovom Zakonu i odgovarajućem zakonu kantona.

Odlukom iz stavka 3. ovoga članka, može se utvrditi da gradska služba za upravu ima organizacijske jedinice u općinama na području grada, ako za tim postoje objektivni razlozi.

3. Unutarnja organizacija organa uprave i upravnih organizacija

Članak 51.

Unutarnja organizacija federalnih, kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave i upravnih organizacija, utvrđuje se pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji utvrđuje se osobito:

- 1) organizacijske jedinice i njihova nadležnost;
- 2) sistematizacija radnih mjesta koja obuhvata: nazive radnih mjesta, opis poslova, uvjete za vršenje poslova, vrstu djelatnosti, naziv skupine u koju spadaju poslovi, složenost poslova i druge elemente;
- 3) način rukovođenja organom i organizacijskim jedinicama;
- 4) programiranje i planiranje poslova;
- 5) ovlasti i odgovornost rukovodećih državnih službenika u vršenju poslova;
- 6) broj vježbenika koji se primaju u radni odnos i uvjeti za prijam vježbenika;
- 7) druga pitanja predviđena propisom iz članka 53. ovoga Zakona.

Unutarnja organizacija uprava, odnosno upravnih organizacija koje se nalaze u sastavu federalnog, odnosno kantonalnog ministarstva, utvrđuje se kao poseban dio, u okviru pravilnika o unutarnjoj organizaciji federalnog, odnosno kantonalnog ministarstva, u čijem se sastavu nalaze.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji izrađuje se i donosi na način utvrđen u propisu iz članka 53. ovoga Zakona i drugim propisima.

Članak 52.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji organa i organizacija iz stavka 1. članka 51. ovoga Zakona, donose, i to:

- 1) rukovoditelj federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije, uz suglasnost Vlade Federacije;
- 2) rukovoditelj kantonalnog organa uprave, odnosno kantonalne upravne organizacije, uz suglasnost vlade kantona;
- 3) općinski načelnik za općinske organe uprave i općinske upravne organizacije, uz suglasnost općinskog vijeća;
- 4) gradonačelnik za gradske organe uprave i gradske upravne organizacije, uz suglasnost gradskog vijeća.

Pravilnik organa i organizacija iz stavka 3. članka 51. ovoga Zakona, donosi rukovoditelj federalnog odnosno kantonalnog ministarstva, na prijedlog rukovoditelja uprave, odnosno upravne organizacije u sastavu ministarstva, uz suglasnost Vlade Federacije, odnosno vlade kantona.

Članak 53.

Vlada Federacije propisat će načela za utvrđivanje unutarnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, s tim što se u okviru tih načela bliže uređuju pitanja iz stavka 2. članka 51. ovoga Zakona i druga pitanja od značaja za organizaciju i način rada, kao i način izrade i donošenja pravilnika.

Vlada kantona propisat će načela koja će obuhvatiti pitanja iz stavka 1. ovoga članka, za utvrđivanje unutarnje organizacije kantonalnih organa uprave i kantonalnih upravnih organizacija i za unutarnju organizaciju općinskih i gradskih organa uprave i upravnih organizacija.

4. Stručne i druge službe

Članak 54.

Za vršenje određenih stručnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe organa uprave i upravnih organizacija, mogu se osnivati stručne, tehničke i druge zajedničke ili samostalne službe ili druga tijela.

Službe i druga tijela iz stavka 1. ovoga članka, osnivaju sljedeći organi, i to:

- 1) Vlada Federacije za svoje potrebe i potrebe federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija;
- 2) vlada kantona za svoje potrebe i potrebe kantonalnih organa uprave i kantonalnih upravnih organizacija;
- 3) općinski načelnik, odnosno gradonačelnik za svoje potrebe i potrebe gradskih, odnosno općinskih organa uprave i upravnih organizacija.

Aktom o osnivanju službi ili drugih tijela iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje se: naziv službe, odnosno tijela, nadležnost, rukovođenje, odgovornost i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad službe, odnosno tijela, a može se, ako to priroda poslova zahtijeva, odrediti da služba, odnosno drugo tijelo ima svojstvo pravne osobe.

Za vršenje određenih tehničkih poslova, kao što su ugostiteljske usluge, održavanje čistoće i drugi slični poslovi mogu se angažirati pravne osobe koje se bave tim poslovima, o čemu organi iz stavka 2. ovoga članka, zaključuju ugovor, ako je takav način vršenja tih poslova racionalniji, učinkovitiji i ekonomičniji.

Članak 55.

Vlada Federacije može osnivati određene službe i druga tijela za suradnju s međunarodnim organizacijama, sukladno obvezama preuzetim međunarodnim ugovorima i odrediti njihov djelokrug, ovlasti i odgovornosti.

Prema potrebi, službe i tijela iz stavka 1. ovoga članka, može osnivati i vlada kantona, ako se radi o obvezama koje su međunarodnim ugovorom utvrđene za kanton.

V - RUKOVOĐENJE ORGANIMA UPRAVE I UPRAVNIM ORGANIZACIJAMA

1. Rukovođenje federalnim i kantonalnim ministarstvom

Članak 56.

Federalnim, odnosno kantonalnim ministarstvom, rukovodi ministar.

Ministar predstavlja i zastupa ministarstvo, organizira i osigurava zakonito i učinkovito obavljanje svih poslova iz nadležnosti ministarstva, donosi podzakonske propise i druge opće i pojedinačne akte za koje je zakonom ovlašten i poduzima druge mjere za vršenje poslova iz nadležnosti ministarstva, te odlučuje, sukladno zakonu, o pravima, obvezama i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa i vrši druge poslove za koje je zakonom i drugim propisima ovlašten.

Članak 57.

Ministar je obavezan, na temelju i u okviru ustava, zakona i drugih propisa, savjesno i odgovorno obnašati povjerenu mu funkciju i osobno je odgovoran za njezino obnašanje, kao i za rad ministarstva kojim rukovodi.

Ministar je obavezan izvještavati organ izvršne vlasti o stanju u oblasti za koju je ministarstvo osnovano i o izvršavanju zakona i drugih propisa i uputa i smjernica koje utvrdi taj organ, kao i o poduzetim mjerama i o radu

ministarstva kojim rukovodi, s tim da o tim pitanjima može izvještavati i organ zakonodavne vlasti ako on to zatraži.

2. Odgovornost federalnog odnosno kantonalnog ministra

Članak 58.

Ministar je odgovoran ako se u izvršavanju svojih ovlasti i obveza ne pridržava ustava, zakona i drugih propisa i općih akata ili ako u okviru svojih nadležnosti ne osigurava provođenje zakona i drugih propisa i općih akata ili ako iz drugih razloga postane nedostojan obnašanja funkcije ministra.

Ako se utvrdi da postoji odgovornost iz stavka 1. ovoga članka, ministar se smjenjuje s funkcije, a smjenjivanje ne isključuje kazneno gonjenje niti odgovornost u građanskom postupku, ako ustavom i zakonom nije drugačije određeno.

Smjenjivanje ministra s funkcije vrši organ koji ga je, sukladno Ustavu Federacije, odnosno ustavu kantona, imenovao na funkciju ministra, a vrši se na način uređen posebnim zakonom.

Članak 59.

Ako ministar smatra da nije u mogućnosti uspješno vršiti povjerene ovlasti i obveze, odnosno da ne može preuzeti odgovornost za njihovo vršenje, ima pravo podnijeti ostavku, koja se podnosi u pisanoj formi.

Federalni ministar podnosi ostavku predsjedniku Federacije Bosne i Hercegovine, a kantonalni ministar ostavku podnosi premijeru vlade kantona.

Ministar koji je podnio ostavku ostaje na dužnosti do dana kada organ iz stavka 2. ovoga članka prihvati ostavku.

3. Rukovođenje federalnom i kantonalnom upravom i upravnom organizacijom

Članak 60.

Radom federalne, odnosno kantonalne uprave i upravne organizacije rukovodi ravnatelj.

Ravnatelj predstavlja i zastupa upravu, odnosno upravnu organizaciju i organizira i osigurava vršenje svih poslova iz nadležnosti uprave, odnosno upravne organizacije.

Ravnatelj samostalne uprave, odnosno samostalne upravne organizacije, u rukovođenju tom upravom, odnosno organizacijom, ima prava i obveze utvrđene u odredbama čl. 56. i 57. ovoga Zakona.

Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije koje se nalaze u sastavu federalnog, odnosno kantonalnog ministarstva, ovlasti u rukovođenju upravom, odnosno organizacijom utvrđene u odredbama st. 1. do 3. ovoga članka, ostvaruje samostalno, osim u pitanjima koja su utvrđena u odredbama članka 44. ovoga Zakona.

Članak 61.

Ravnatelj uprave, odnosno upravne organizacije za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi, odgovoran je, i to:

- 1) ravnatelj samostalne federalne uprave, odnosno samostalne federalne upravne organizacije - Vladi Federacije;
- 2) ravnatelj federalne uprave, odnosno federalne upravne organizacije u sastavu federalnog ministarstva - federalnom ministru i Vladi Federacije;
- 3) ravnatelj samostalne kantonalne uprave, odnosno samostalne kantonalne upravne organizacije - vladi kantona;

4) ravnatelj kantonalne uprave, odnosno kantonalne upravne organizacije u sastavu kantonalnog ministarstva - kantonalnom ministru i vladi kantona.

4. Rukovođenje općinskim, odnosno gradskim rganima uprave i upravnim organizacijama

Članak 62.

Općinski načelnik rukovodi svim općinskim službama za upravu i upravnim organizacijama, a gradonačelnik svim gradskim službama za upravu i gradskim upravnim organizacijama i glede toga ima ovlasti utvrđene ustavom, zakonom, statutom općine, odnosno grada i drugim propisima.

Radom općinske, odnosno gradske službe za upravu neposredno rukovodi pomoćnik općinskog načelnika, odnosno pomoćnik gradonačelnika s ovlastima koje na njega prenese općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

Radom općinske, odnosno gradske upravne organizacije rukovodi ravnatelj, sukladno propisu gradskog odnosno općinskog vijeća kojim se osniva upravna organizacija.

Općinski načelnik je obavezan temeljem ustava, zakona i statuta općine savjesno i odgovorno obnašati povjerenu mu funkciju i osobno je odgovoran za njezino obnašanje, kao i za rad službi kojima rukovodi.

5. Rukovodeći državni službenici u organima uprave i upravnim organizacijama

Članak 63.

Rukovodeći državni službenici u organima uprave i upravnim organizacijama na svim razinama vlasti u Federaciji su:

- 1) ravnatelj samostalne uprave i samostalne upravne organizacije;
- 2) tajnik organa uprave i upravne organizacije;
- 3) ravnatelj uprave i upravne organizacije u sastavu organa uprave;
- 4) pomoćnik rukovoditelja organa uprave i upravne organizacije;
- 5) glavni federalni i glavni kantonalni inspektori, odnosno glavni općinski inspektori.

Rukovodeći državni službenici iz stavka 1. ovoga članka, pomažu rukovoditelju organa uprave i upravne organizacije u rukovođenju osnovnim organizacijskim jedinicama i neposredno vrše poslove utvrđene zakonom, drugim propisima i pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Radna mjesta rukovodećih državnih službenika utvrđuju se u pravilniku o unutarnjoj organizaciji organa uprave i upravne organizacije.

Rukovoditelji organa državne službe mogu imati savjetnike koji nemaju status državnog službenika, a čija se radna mjesta utvrđuju u pravilniku o unutarnjoj organizaciji.

Članak 64.

Ravnatelja samostalne federalne uprave i samostalne federalne upravne organizacije, postavlja Vlada Federacije, a rukovoditelja samostalne kantonalne uprave i samostalne kantonalne upravne organizacije postavlja vlada kantona, sukladno Zakonu o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 23/04 i 54/04), (u daljnjem tekstu: Zakon o državnoj službi).

Rukovodeće državne službenike iz članka 63. stavak 1. toč. 2. do 5. ovoga Zakona, postavlja na radno mjesto rukovoditelj federalnog, odnosno kantonalnog organa uprave, odnosno rukovoditelj federalne, odnosno kantonalne upravne organizacije, sukladno Zakonu o državnoj službi, ukoliko za rukovoditelja uprave i upravne

organizacije u sastavu federalnog, odnosno u sastavu kantonalnog ministarstva, posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Rukovodeće državne službenike u općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama postavlja općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, sukladno Zakonu o državnoj službi.

Članak 65.

Rukovodeći državni službenici u vršenju poslova radnog mjesta na koje su postavljeni imaju ovlasti utvrđene zakonom, podzakonskim propisima i pravilnikom o unutarnjoj organizaciji.

Rukovoditelj samostalne federalne uprave i samostalne federalne upravne organizacije odgovara Vladi Federacije, a rukovoditelj samostalne kantonalne uprave, odnosno samostalne kantonalne upravne organizacije odgovara vladi kantona.

Rukovoditelj federalne uprave i federalne upravne organizacije koje se nalaze u sastavu federalnog ministarstva, za svoj rad i rad uprave, odnosno upravne organizacije kojom rukovodi, odgovara ministru i Vladi Federacije, a rukovoditelj uprave i upravne organizacije u sastavu kantonalnog ministarstva, odgovara ministru i vladi kantona.

Rukovodeći državni službenici, osim rukovoditelja samostalne uprave i samostalne upravne organizacije, za svoj rad i rad organizacijske jedinice kojom rukovode, odgovaraju rukovoditelju organa uprave, odnosno rukovoditelju upravne organizacije.

Rukovodeći državni službenici u općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama, za svoj rad i rad organa uprave, odnosno rad upravne organizacije kojima rukovode odgovaraju općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku.

VI - PODZAKONSKI PROPISI I DRUGI AKTI KOJE DONOSE ORGANI UPRAVE I UPRAVNE ORGANIZACIJE

1. Podzakonski propisi koje donose federalni i kantonalni organi uprave i upravne organizacije

Članak 66.

Federalni i kantonalni organi uprave i samostalne upravne organizacije mogu donositi podzakonske propise iz svoje nadležnosti u cilju omogućavanja izvršavanja zakona i drugih propisa za koje su zaduženi.

Organi uprave i upravne organizacije iz stavka 1. ovoga članka mogu donositi sljedeće podzakonske propise: pravilnik kao provedbeni propis i naputak, instrukciju i naredbu, kao opće akte.

Iznimno, posebnim zakonom može se predvidjeti drugačiji naziv podzakonskog propisa ako je to adekvatnije prirodi materije koja se treba urediti tim propisom (metodologija i sl.).

Članak 67.

Organi uprave i upravne organizacije iz stavka 1. članka 66. ovoga Zakona, mogu donositi podzakonske propise samo onda kada su za to izričito ovlašteni zakonom i u granicama ovlasti datih u tom zakonu.

Kada se zakonom daje ovlast za donošenje podzakonskog propisa moraju se bliže odrediti pitanja koja će se tim propisom regulirati i utvrditi rok u kojem taj propis treba donijeti.

Podzakonske propise donose rukovoditelji organa uprave, odnosno rukovoditelji upravnih organizacija.

Članak 68.

Pravilnikom se bliže razrađuju pojedine odredbe federalnog, odnosno kantonalnog zakona, radi osiguranja uvjeta za odgovarajuću primjenu tog zakona.

Naputkom se bliže propisuje način izvršavanja određenih upravnih i stručnih poslova koji se odnose na pojedina pitanja utvrđena zakonom.

Instrukcijom se utvrđuju pravila i upute o načinu vršenja pojedinih upravnih i stručnih poslova od strane organa uprave i upravnih organizacija, odnosno pravnih osoba s javnim ovlastima u provedbi i primjeni zakona i drugih propisa.

Naredbom se naređuje ili zabranjuje postupanje u određenoj situaciji koja ima opći značaj.

Općim aktom iz stavka 3. članka 66. ovoga Zakona, koji je predviđen posebnim zakonom uređuju se pitanja koja su predviđena u zakonskom temelju za donošenje tog općeg akta.

Podzakonski propisi iz st. 2. i 3. članka 66. ovoga Zakona, koji su doneseni na temelju federalnog zakona objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH", a podzakonski propisi koji su doneseni na temelju kantonalnog zakona objavljuju se u službenom glasilu kantona.

2. Opći akti koje donosi općinski načelnik, odnosno gradonačelnik

Članak 69.

Općinski načelnik, odnosno gradonačelnik može donositi opće akte za izvršavanje propisa koje donosi općinsko, odnosno gradsko vijeće iz oblasti lokalne samouprave općine odnosno grada kada su za to ovlašteni tim propisima.

Vrste općih akata iz stavka 1. ovoga članka i način njihovog donošenja uređuju se u statutu općine, odnosno statutu grada.

Opći akti iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se u službenim novinama grada, odnosno općine.

3. Pojedinačni akti koje donose organi uprave i upravne organizacije

Članak 70.

Organi uprave i upravne organizacije, na svim razinama vlasti, u vršenju poslova iz svoje nadležnosti koji se odnose na upravno rješavanje i rješavanje o pravima, dužnostima i odgovornosti državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i drugim pojedinačnim stvarima, donose rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte, predviđene posebnim propisom.

Pojedinačne akte iz stavka 1. ovoga članka, donosi rukovoditelj organa uprave, odnosno upravne organizacije, a u općini - općinski načelnik, odnosno u gradu - gradonačelnik.

Rukovoditelji iz stavka 2. ovoga članka, mogu ovlastiti rukovođe državne službenike ili druge državne službenike da donose pojedinačne akte za određena pitanja iz stavka 1. ovoga članka o čemu su dužni donijeti pisano rješenje.

VII - VRŠENJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA I RADNI ODNOSI U TIM ORGANIMA I ORGANIZACIJAMA

Članak 71.

Poslovi koji spadaju u nadležnost organa uprave i upravnih organizacija su:

1) poslovi osnovnih djelatnosti,

2) poslovi administrativno-tehničkih i pomoćnih djelatnosti (dopunski poslovi osnovne djelatnosti i poslovi pomoćne djelatnosti).

Vrsta, složenost i sadržaj poslova iz stavka 1. ovoga članka i uvjeti za njihovo vršenje, uređuju se posebnim federalnim propisom, sukladno federalnom zakonu kojim se uređuje radno-pravni status državnih službenika i namještenika.

Poslove osnovne djelatnosti vrše rukovodeći i ostali državni službenici (državni službenici) visoke školske spreme, a dopunske poslove osnovne djelatnosti i poslove pomoćne djelatnosti vrše namještenici više, srednje i niže školske spreme.

Članak 72.

Položaj, prava, dužnosti i odgovornost, kao i plaće i druga materijalna prava iz radnog odnosa i u svezi s radnim odnosom državnih službenika i namještenika u organima uprave i upravnim organizacijama, uređuju se posebnim federalnim zakonima o radno-pravnom statusu službenika, odnosno namještenika.

Članak 73.

Ako dođe do ukidanja organa uprave ili upravne organizacije ili do prenošenja određenih poslova iz nadležnosti jednog organa uprave ili upravne organizacije u nadležnost drugog organa uprave ili upravne organizacije, u tom slučaju organ uprave ili upravna organizacija koji preuzima poslove ukinutog organa, odnosno koji preuzima određene poslove iz nadležnosti drugog organa ili upravne organizacije, preuzima i državne službenike i namještenike koji su radili na tim poslovima do dana ukidanja organa odnosno do dana prenošenja poslova.

Radno-pravni status državnih službenika i namještenika iz stavka 1. ovoga članka, rješava se prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji organa uprave i upravne organizacije koji preuzimaju poslove ukinutog organa uprave i upravne organizacije, odnosno određene poslove iz nadležnosti drugog organa uprave ili upravne organizacije. Pitanje prekobrojnih državnih službenika i namještenika rješava se po zakonu kojim je reguliran radno-pravni status državnih službenika, odnosno namještenika.

VIII - ODNOS ORGANA UPRAVE PREMA GRAĐANIMA

Članak 74.

Organi uprave koji su nadležni za rješavanje zahtjeva građana u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku, a koji se odnose na ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa ili izvršavanje zakonom predviđenih obveza, dužni su te zahtjeve rješavati sukladno zakonu i drugim propisima i u rokovima propisanim zakonom.

Pri rješavanju zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, organi uprave su dužni u kontaktima s građanima postupati na način da se u svakoj situaciji poštuje dostojanstvo ljudske ličnosti i njihov moralni integritet.

Članak 75.

U ostvarivanju prava građana, organi uprave su dužni osigurati uvjete da građani mogu na učinkovit, brz i jednostavan način ostvarivati svoja prava i izvršavati obveze kod tih organa i u tom cilju organi uprave su dužni građanima pružati potrebnu pravnu pomoć i davati odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obveza.

Članak 76.

Ako državni službenici u organima uprave zahtjeve građana ne rješavaju u propisanim rokovima ili od građana traže nepotrebne i suvišne dokaze ili traže dokaze koje su, po odredbi stavka 1. članka 74. ovoga Zakona, oni dužni pribavljati po službenoj dužnosti ili ako na bilo koji drugi način odugovlače s rješavanjem zahtjeva građana ili onemogućavaju učinkovito i brzo rješavanje podnesenih zahtjeva, građani imaju pravo u svezi takvog ponašanja državnih službenika podnijeti predstavke i pritužbe rukovoditelju organa uprave, a u općini - općinskom načelniku, odnosno u gradu - gradonačelniku.

Rukovoditelj organa uprave iz stavka 1. ovoga članka, obvezan je odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijama predstavke ili pritužbe, ispitati tu predstavku ili pritužbu i ako utvrdi da je osnovana, dužan je poduzeti zakonom predviđene mjere (pokrenuti disciplinski postupak ili poduzeti druge mjere) prema državnom službeniku na čiji se rad predstavka ili pritužba odnosi i istovremeno podноситelju predstavke ili pritužbe obvezno dostaviti pisani odgovor o poduzetim mjerama.

Radnje iz stavka 1. ovoga članka, predstavljaju težu povredu službene dužnosti.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, građani se mogu obratiti i upravnoj inspekciji.

Članak 77.

Državni službenici općinskih i gradskih organa uprave koji rješavaju zahtjeve građana u upravnom postupku, ne smiju od građana zahtijevati pribavljanje uvjerenja i drugih javnih isprava o činjenicama o kojima organi uprave te općine, odnosno grada, vode službene evidencije, već podatke o tim činjenicama, državni službenici su dužni pribaviti po službenoj dužnosti.

Državni službenici ili namještenici koji vode evidencije o činjenicama iz stavka 1. ovoga članka, dužni su odmah postupiti po zahtjevu državnog službenika (usmeni ili pisani zahtjev) koji traži potrebne podatke.

O traženom podatku iz stavka 1. ovoga članka, državni službenik sačinjava službenu zabilješku na posebnom listu papira ili pribavlja uvjerenje, potvrdu ili drugu ispravu na propisanom obrascu. Sačinjena službena zabilješka predstavlja dokaz o toj činjenici.

Odredbe st. 1. do 3. ovoga članka, primjenjuju se i na državne službenike federalnih i kantonalnih organa uprave u odnosu na podatke o činjenicama o kojima federalni, odnosno kantonalni organi uprave vode službene evidencije.

Članak 78.

Kad se građanin odazove pozivu organa uprave, a bez njegove krivnje službena radnja radi koje je pozvan nije obavljena, ima pravo zahtijevati naknadu nastalih troškova koji obuhvataju troškove prijevoza i troškove ishrane za vrijeme boravka u sjedištu organa uprave s tim da ti troškovi ne mogu biti veći od visine službene dnevnice utvrđene za državne službenike. Zahtjev za naknadu troškova podnosi se pisano organu uprave koji je pozvao građanina.

O zahtjevu za naknadu troškova odlučuje se rješenjem na temelju propisa kojim su uređene naknade troškova svjedocima u upravnom postupku.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka, građanin može izjaviti žalbu nadležnom drugostupanjskom organu uprave u roku od osam dana od dana prijama rješenja.

Troškovi iz stavka 1. ovoga članka, isplaćuju se na teret sredstava za rad organa uprave pred kojim je vođen upravni postupak.

Ukoliko državni službenik odnosno namještenik službenu radnju nije obavio namjerno ili iz krajnje nepažnje, u tom slučaju organ uprave ima pravo regresa prema tom državnom službeniku odnosno namješteniku za naknadu troškova koju je isplatio građaninu.

Članak 79.

Organi uprave i upravne organizacije i pravne osobe s javnim ovlastima koji, sukladno zakonu i drugim propisima, vode službene evidencije o određenim činjenicama, dužni su na pisani ili usmeni zahtjev građana izdavati uvjerenja o podacima iz tih evidencija. Uvjerenja se izdaju odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana podnesenog zahtjeva.

Članak 80.

Odredbe čl. 74. do 79. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i na odnose organa uprave prema pravnim osobama i drugim institucijama, kada organi uprave rješavaju o njihovim zahtjevima u upravnom postupku.

Odredbe čl. 74. do 79. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i na pravne osobe s javnim ovlastima kada te osobe u vršenju javnih ovlasti rješavaju o pravima i obvezama građana, pravnih osoba i drugih subjekata.

IX - ODNOSI IZMEĐU ORGANA UPRAVE U VRŠENJU UPRAVNIH I STRUČNIH POSLOVA

1. Medusobni odnosi organa uprave

Članak 81.

Organi uprave dužni su surađivati s organima uprave druge razine vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkoga interesa za te organe uprave.

Medusobni odnosi organa uprave na svim razinama vlasti temelje se na ovlastima koje su za te organe utvrđene ustavom i zakonom i drugim propisima i na suradnji, međusobnom informiranju i dogovaranju, a što se ostvaruje na način utvrđen u odredbama čl. 82. do 88. ovoga Zakona.

Organi uprave nadležni za poslove inspekcijskog nadzora, pored suradnje iz članka 82. ovoga Zakona, u vršenju inspekcijskog nadzora obvezni su surađivati i s nadležnim sudovima, tužiteljstvima i drugim odgovarajućim organima.

Članak 82.

U ostvarivanju međusobne suradnje organi uprave na istoj razini vlasti obvezni su jedni drugima dostavljati određene podatke i informacije kojima raspolažu i do kojih dolaze u vršenju svojih poslova, a koji su potrebni za vršenje poslova iz njihove nadležnosti, s tim da, prema potrebi, mogu obrazovati zajedničke stručne komisije ili radne skupine za izvršenje određenog zadatka, organizirati savjetovanja i ostvarivati druge oblike međusobne suradnje od zajedničkoga interesa, o čemu zajednički odlučuju rukovoditelji zainteresiranih organa uprave.

Obveza organa uprave da jedni drugima dostavljaju podatke i obavještenja kojima raspolažu posebno se odnosi na podatke koji su od značaja za ostvarivanje prava i obveze građana i pravnih osoba u upravnom postupku.

2. Odnosi federalnih organa uprave i kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave

Članak 83.

Odnosi federalnih organa uprave i kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave zasnivaju se na obvezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje federalnih zakona i drugih federalnih propisa, kao i međunarodnih ugovora koje je zaključila Federacija, odnosno Bosna i Hercegovina.

Federalni organi uprave obvezni su osigurati izvršavanje propisa i ugovora iz stavka 1. ovoga članka, na području cijele Federacije i u tom pogledu imaju ovlasti prema kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave poduzeti sve one mjere i aktivnosti kojima se osigurava izvršavanje svih poslova državne uprave koji su federalnim propisom povjereni na vršenje kantonu, općini ili gradu, kao i zadatke koji proizilaze iz međunarodnih ugovora, a kantonalni, općinski i gradski organi uprave su obvezni postupati po tim mjerama i aktivnostima federalnih organa uprave.

Članak 84.

U vršenju poslova koji proizilaze iz federalnih zakona i drugih federalnih propisa i međunarodnih ugovora za čije su vršenje, pored federalnih organa uprave, ovlašteni i kantonalni, općinski i gradski organi uprave, u tim slučajevima federalni organi uprave, u okviru svoje nadležnosti imaju pravo tražiti od odgovarajućih kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave, podatke, spise i dokumentaciju i obavještenja o izvršavanju poslova predviđenih u tim propisima i međunarodnim ugovorima, a ti organi su obvezni dostaviti tražene podatke, spise, dokumentaciju i obavještenja u rokovima koje su odredili federalni organi uprave.

Članak 85.

Ako federalni organ uprave utvrdi da kantonalni, općinski i gradski organi uprave ne izvršavaju federalne zakone i druge federalne propise i međunarodne ugovore iz članka 83. ovoga Zakona, ili ih pogrešno ili nepravilno izvršavaju, u tom slučaju federalni organ uprave je obavezan o tome pisano upozoriti nadležni kantonalni, općinski i gradski organ uprave i tražiti da bez odlaganja izvršavaju predviđene poslove, a istodobno pisano obavijestiti i vladu kantona, odnosno općinskog načelnika i gradonačelnika kako bi ti organi, u granicama svojih nadležnosti, poduzeli odgovarajuće mjere da kantonalni, općinski i gradski organi uprave vrše poslove na koje je ukazao federalni organ uprave.

Ako kantonalni, općinski i gradski organ uprave i pored upozorenja iz stavka 1. ovoga članka, ne izvršavaju federalne propise i međunarodne ugovore i ako bi odlaganje vršenja tih poslova moglo izazvati teže štetne posljedice, u tom slučaju federalni organ uprave dužan je o tim pitanjima odmah pisano obavijestiti Vladu Federacije.

Vlada Federacije će odmah obavijestiti vladu kantona, odnosno općinskog načelnika i gradonačelnika radi dogovora o rješavanju spornog pitanja, odnosno donijet će odluku kojom će narediti nadležnom federalnom organu uprave da neposredno izvršava federalni propis i međunarodni ugovor, dok te poslove ne počne vršiti nadležni kantonalni, odnosno općinski ili gradski organ uprave.

Članak 86.

Troškovi koji nastanu neposrednim vršenjem poslova od strane federalnog organa uprave, na temelju odluke iz stavka 3. članka 85. ovoga Zakona, padaju na teret kantona, općine, odnosno grada čiji organ uprave nije izvršavao poslove iz federalnog propisa, odnosno međunarodnog ugovora.

Vlada kantona, odnosno općinski načelnik i gradonačelnik mogu podnijeti prigovor Vladi Federacije na visinu troškova iz stavka 1. ovoga članka, čija je odluka konačna.

3. Odnosi kantonalnih organa uprave i općinskih i gradskih organa uprave

Članak 87.

Odnosi kantonalnih organa uprave i općinskih i gradskih organa uprave na području kantona zasnivaju se na obvezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa.

Kantonalni organi uprave obvezni su pratiti stanje i poduzimati potrebne mjere da općinski i gradski organi uprave izvršavaju poslove iz oblasti uprave koji su kantonalnim zakonom povjereni na vršenje općini odnosno gradu i u tom pogledu imaju pravo tražiti određene podatke i obavještenja, a općinski i gradski organi uprave dužni su dostavljati te podatke i obavještenja u rokovima koje odredi kantonalni organ uprave.

Ako općinski i gradski organi uprave ne izvršavaju kantonalne zakone i druge propise, kantonalni organ uprave u čiju nadležnost spada izvršavanje kantonalnog zakona, dužan je o tome upoznati vladu kantona, kao i općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika radi poduzimanja odgovarajućih mjera.

Članak 88.

Ako općinski i gradski organ uprave i pored mjera iz stavka 3. članka 87. ovoga Zakona, ne izvršavaju kantonalne propise, u tom slučaju vladu kantona može narediti da nadležni kantonalni organ uprave neposredno preuzme vršenje tih poslova dok općinski i gradski organ uprave ne počne vršiti te poslove.

Troškovi koji nastanu neposrednim vršenjem poslova od strane kantonalnog organa uprave, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, padaju na teret sredstava proračuna općine, odnosno grada čiji organ uprave nije vršio poslove predviđene kantonalnim zakonom i drugim kantonalnim propisom.

Općinski načelnik, odnosno gradonačelnik mogu podnijeti prigovor vladi kantona na visinu troškova iz stavka 2. ovoga članka, čija je odluka konačna.

4. Odnosi federalnih, kantonalnih, općinskih i gradskih upravnih organizacija

Članak 89.

Odredbe čl. 81. do 88. ovoga Zakona analogno se primjenjuju i na odnose federalnih, kantonalnih, općinskih i gradskih upravnih organizacija, kada su zakonima i međunarodnim ugovorima iz članka 83. ovoga Zakona ovlašteni da vrše određene stručne i druge poslove iz tih zakona i ugovora.

X - ODNOS ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA PREMA ORGANIMA IZVRŠNE VLASTI, ORGANIMA ZAKONODAVNE VLASTI, OMBUDSMANIMA I PRAVNIM OSOBAMA

1. Odnos organa uprave i upravnih organizacija prema organu izvršne vlasti

Članak 90.

Odnos organa uprave i upravnih organizacija prema Vladi Federacije, vladi kantona i općinskom načelniku odnosno gradonačelniku kao organima izvršne vlasti zasniva se na obvezi sprovođenja zahtjeva i smjernica, koje sukladno ustavu i zakonu, utvrdi organ izvršne vlasti za pojedine upravne oblasti, kao i odgovornosti za stanje u oblasti za koju su organi uprave i upravne organizacije osnovani, a što se ostvaruje na način reguliran u odredbama čl. 91. do 97. ovoga Zakona.

Članak 91.

U cilju provođenja zakona i drugih propisa od strane organa uprave i upravnih organizacija, Vlada Federacije, odnosno vlada kantona i općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, svaki za svoju razinu vlasti, mogu organima uprave i upravnim organizacijama, odrediti sljedeće zadatke:

- 1) dati upute i smjernice za rad u izvršavanju zakona i drugih propisa;
- 2) naložiti da u određenom roku pripreme određeni propis ili da donesu podzakonski propis ili opći akt iz svoje nadležnosti za koje su ovlašteni;
- 3) odrediti izvršavanje pojedinih zadataka i utvrditi rok za njihovo izvršenje;
- 4) odrediti da se ispita stanje određenih pitanja iz njihove nadležnosti i podnesu izvješće s odgovarajućim prijedlozima;
- 5) odrediti izvršavanje i drugih zadataka iz njihove nadležnosti.

Organi uprave i upravne organizacije, dužni su izvršiti zadatke iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 92.

Organi uprave i upravne organizacije na svim razinama vlasti, odgovorni su za svoj rad i stanje u oblasti za koju su osnovani, sljedećim organima, i to:

- 1) federalni organi uprave i upravne organizacije odgovorni su Vladi Federacije;
- 2) kantonalni organi uprave i upravne organizacije odgovorni su vladi kantona;
- 3) općinski organi uprave i upravne organizacije odgovorni su općinskom načelniku;
- 4) gradski organi uprave i upravne organizacije odgovorni su gradonačelniku.

Članak 93.

Izvršni organi vlasti na svim razinama vlasti imaju pravo razmatrati rad organa uprave i upravnih organizacija i ispitivati stanje u oblasti iz njihove nadležnosti i pokrenuti postupak za smjenjivanje rukovoditelja organa uprave i upravne organizacije ako ocijene da ti organi i organizacije ne izvršavaju pravilno i na zakonom predviđen način poslove iz svoje nadležnosti i da su zbog toga nastale ili mogu nastati štetne posljedice po prava i dužnosti građana, pravnih osoba i drugih subjekata ili posljedice za javne interese.

Razmatranje rada organa uprave i upravnih organizacija, u smislu stavka 1. ovoga članka, vrše sljedeći organi, i to:

- 1) Vlada Federacije - za federalne organe uprave i upravne organizacije;
- 2) vlada kantona - za kantonalne organe uprave i upravne organizacije;
- 3) općinski načelnik - za općinske organe uprave i upravne organizacije;
- 4) gradonačelnik - za gradske organe uprave i upravne organizacije.

Raspravu o odgovornosti kantonalnog ili općinskog ili gradskog organa uprave i prijedlog za smjenjivanje rukovoditelja kantonalnog, općinskog i gradskog organa uprave ili upravne organizacije, kod organa iz toč. 2. do 4. stavka 1. ovoga članka, ima pravo dati inicijativu i Vlada Federacije kada nadležni federalni organ uprave ili upravna organizacija utvrdi da nadležni kantonalni ili općinski ili gradski organ uprave ili upravna organizacija ne vrše ili nepravilno vrše poslove državne uprave koji su federalnim zakonom povjereni na vršenje tim organima uprave ili upravnim organizacijama.

Članak 94.

Ako kanton ili općina ili grad svojim propisom nisu regulirali određenu upravnu oblast koja se po Ustavu Federacije nalazi u nadležnosti kantona ili općine ili grada, a pitanja iz te oblasti odnose se na ostvarivanje prava i sloboda građana utvrđenih u Ustavu Federacije i u međunarodnim dokumentima u Aneksu, Vlada Federacije ima pravo inicirati da vlada kantona, odnosno općinski načelnik odnosno gradonačelnik, poduzmu konkretne mjere radi rješavanja tog pitanja.

Članak 95.

Organi uprave i upravne organizacije obvezni su organima vlasti iz članka 92. ovoga Zakona, dostavljati godišnja izvješća o svome radu, a po potrebi i češće, kao i izvješće o stanju u oblastima iz njihove nadležnosti, te informacije, obavještenja, podatke, spise i drugu dokumentaciju koji su potrebni za rad izvršnih organa vlasti.

Članak 96.

Organi uprave i upravne organizacije mogu od organa iz članka 92. ovoga Zakona, tražiti upute i smjernice o određenim pitanjima za izvršavanje zakona i drugih propisa, a ti organi su obvezni odgovoriti na traženje organa uprave, odnosno upravne organizacije.

Organi uprave i upravne organizacije mogu organu izvršne vlasti predložiti da razmotri određena pitanja iz njihove nadležnosti i tražiti da organ izvršne vlasti poduzme potrebne mjere za rješavanje problema u toj oblasti.

Članak 97.

Ako se utvrdi da podzakonski propis i opći akti koje je donio rukovoditelj organa uprave ili rukovoditelj samostalne uprave i samostalne upravne organizacije, odnosno općinski načelnik i gradonačelnik nisu sukladni zakonu, u tom slučaju može se pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine pokrenuti postupak za utvrđivanje zakonitosti tog propisa.

Postupak pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, iz razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka, sukladno Ustavu Federacije, mogu pokrenuti:

1) premijer ili zamjenik premijera Vlade Federacije za propise koje su donijeli rukovoditelji federalnog organa uprave i federalne upravne organizacije, na temelju federalnog zakona;

2) premijer kantona za propise koje su donijeli rukovoditelji kantonalnog organa uprave i upravne organizacije, odnosno općinski načelnik i gradonačelnik na temelju kantonalnog zakona.

2. Odnos organa uprave i upravne organizacije prema organu zakonodavne vlasti

Članak 98.

Organi uprave i upravne organizacije odgovorni su organu zakonodavne vlasti za zakonito, potpuno, učinkovito i profesionalno vršenje poslova iz svoje nadležnosti.

Organi uprave i upravne organizacije imaju ovlasti i obveze organu zakonodavne vlasti podnositi, radi razmatranja, pojedina pitanja iz svoje nadležnosti i davati preporuke u svezi izvršavanja zakona i drugih propisa.

Organi uprave i upravne organizacije obvezni su na zahtjev organa zakonodavne vlasti, podnositi izvješće o svom radu, o stanju u odnosnoj oblasti i o izvršavanju zakona i drugih propisa, odgovarati na pitanja organa zakonodavne vlasti i, sukladno programu rada tog organa, odnosno na njegov zahtjev, pripremati zakone i druge propise, kao i analitičke, informativne i druge materijale.

3. Odnosi organa uprave prema ombudsmanima

Članak 99.

Odnos organa uprave prema ombudsmanima temelji se na obvezama organa uprave utvrđenim ustavom i zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća.

Članak 100.

Organi uprave obvezni su omogućiti ombudsmanima na njihov zahtjev nesmetano ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika organa uprave za koje postoje podaci da su negirali ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode, uključujući provođenje etničkog progona ili održavanje njegovih posljedica.

Organi uprave obvezni su ombudsmanima, osigurati sva službena dokumenta, uključujući i tajna, kao i upravne spise i osigurati suradnju svakog državnog službenika i namještenika posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa.

Organi uprave obvezni su omogućiti ombudsmenu prisustvo pri rješavanju stvari u upravnom postupku.

Članak 101.

Ako organ uprave ne postupi po zahtjevu ombudsmana iz članka 100. ovoga Zakona, ombudsmeni se mogu obratiti Vladi Federacije, odnosno vladi kantona, a u općini općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku i zatražiti osiguranje ispunjenja njihovih zahtjeva od strane organa uprave.

4. Odnosi organa uprave i upravnih organizacija prema pravnim osobama

Članak 102.

Organi uprave i upravne organizacije, u okviru svoje nadležnosti, imaju prema pravnim osobama ovlasti i obveze predviđene zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća, a osobito glede vršenja prava nadzora nad zakonitošću rada tih pravnih osoba kada su za to ovlašteni zakonom, odnosno propisom gradskog i općinskog vijeća.

Članak 103.

Organi uprave i upravne organizacije surađuju s pravnim osobama po pitanjima iz svoje nadležnosti, koja su od značaja za rad organa uprave i upravne organizacije ili su od interesa za rad te pravne osobe.

Pravne osobe obvezne su, sukladno zakonu, na zahtjev organa uprave i upravne organizacije, dostavljati podatke, informacije i drugu dokumentaciju iz oblasti svoje djelatnosti, ako su ti podaci, informacije i dokumentacija od značaja za vršenje poslova iz nadležnosti organa uprave, odnosno upravne organizacije.

5. Odnosi organa uprave i upravnih organizacija prema javnosti

Članak 104.

Organi uprave i upravne organizacije obvezni su, na zahtjev pravnih osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja pružati obavještenja i davati podatke o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti koja su od neposrednog interesa za rad sredstava javnog informiranja.

Organi uprave i upravne organizacije uskratit će davanje podataka ako podaci predstavljaju državnu, vojnu, službenu ili poslovnu tajnu, što se čini na način predviđen propisima o zaštiti tih tajni.

Davanje podataka, sukladno odredbi stavka 1. ovoga članka, vrši se na način predviđen Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/01) i propisa donesenih na temelju toga Zakona.

6. Odnos organa uprave prema institucijama Bosne i Hercegovine, Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

Članak 105.

Organi uprave i upravne organizacije na svim razinama vlasti u Federaciji dužni su ostvarivati odgovarajuću suradnju s nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine u onim pitanjima koja su zakonom Bosne i Hercegovine dana u nadležnost Federacije, kantona, grada ili općine, kao i u drugim pitanjima od zajedničkog interesa i međusobno se dogovarati o načinu vršenja tih poslova.

U izvršavanju poslova iz stavka 1. ovoga članka, organi uprave i upravne organizacije na svim razinama vlasti u Federaciji, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti, dužni su nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine, na njihov zahtjev dostavljati određene podatke, spise i drugu dokumentaciju koja je neophodna za rad tih institucija.

Članak 106.

Organi uprave i upravne organizacije na svim razinama vlasti u Federaciji, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti, dužni su ostvarivati odgovarajuću suradnju s nadležnim organima uprave i upravnim organizacijama Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, kao i nadležnim organima uprave i upravnim organizacijama Republike Srpske u pitanjima od zajedničkog interesa i dogovarati se s tim organima o načinu vršenja tih poslova, kao i davati potrebne podatke i drugu dokumentaciju neophodnu za vršenje poslova od zajedničkog interesa.

XI - SREDSTVA ZA RAD ORGANA UPRAVE I UPRAVNIH ORGANIZACIJA

1. Zajedničke odredbe

Članak 107.

Sredstva za rad organa uprave i upravnih organizacija utvrđuju se u proračunu, i to:

- 1) za federalne organe uprave i upravne organizacije u Proračunu Federacije;
- 2) za kantonalne organe uprave i upravne organizacije u proračunu kantona;
- 3) za općinske organe uprave i upravne organizacije u proračunu općine;

4) za gradske organe uprave i upravne organizacije u proračunu grada.

Sredstva za rad organa uprave i upravnih organizacija iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuju se u visini koja osigurava vršenje svih poslova iz nadležnosti organa uprave i upravnih organizacija polazeći od prirode i obujma poslova, broja izvršitelja i drugih uvjeta neophodnih za učinkovito vršenje poslova iz njihove nadležnosti.

Prihodi koje organi uprave i upravne organizacije ostvare svojom djelatnošću čine proračunska sredstva i koriste se za namjene utvrđene zakonom i drugim propisima.

Članak 108.

Sredstva za rad organa uprave i upravnih organizacija su:

- 1) sredstva za plaće;
- 2) sredstva za materijalne troškove;
- 3) sredstva za posebne namjene i
- 4) sredstva opreme.

Naredbodavac za korištenje sredstava iz stavka 1. ovoga članka, je rukovoditelj organa uprave i upravne organizacije, a u općini - općinski načelnik, odnosno u gradu - gradonačelnik.

2. Sredstva za plaće

Članak 109.

Sredstva za plaće državnih službenika i namještenika iz organa uprave i upravnih organizacija osiguravaju se prema broju izvršitelja koji su utvrđeni u pravilniku o unutarnjoj organizaciji i u ovisnosti od broja i strukture državnih službenika i namještenika, sukladno zakonu i kolektivnom ugovoru.

3. Sredstva za materijalne troškove

Članak 110.

Sredstva za materijalne troškove služe za:

- 1) nabavku potrošnog materijala, sitnoga inventara i troškove grijanja;
- 2) isplatu troškova za električnu energiju i održavanje čistoće u radnim prostorijama;
- 3) isplatu troškova za poštansko-telefonsko-telegrafске usluge, zakup i redovno održavanje radnih prostorija;
- 4) nabavku stručnih publikacija, literature i tiskanja službenih materijala;
- 5) isplatu putnih i drugih troškova za službena putovanja, a koja se po posebnim propisima priznaju organu uprave, odnosno upravnoj organizaciji u materijalne troškove;
- 6) isplatu drugih troškova potrebnih za vršenje djelatnosti organa uprave, odnosno upravne organizacije;
- 7) isplatu naknade za pokriće izdataka za ishranu državnih službenika i namještenika u tijeku rada, naknade za prijevoz državnih službenika i namještenika na posao i s posla, naknade za korištenje godišnjeg odmora i druge materijalne troškove;
- 8) isplatu troškova osiguranja i drugih kapitalnih izdataka.

Članak 111.

Sredstva za određene materijalne troškove koja se odnose na financiranje grijanja, osvjjetljenja, održavanja radnih prostorija i sl., za potrebe više organa uprave i upravnih organizacija dodjeljuju se, po pravilu, organu ili zajedničkoj službi u čijem je djelokrugu vršenje poslova koji čine zajedničke troškove o čemu, za federalne organe uprave i upravne organizacije odlučuje Vlada Federacije, a za kantonalne organe uprave i upravne organizacije vlada kantona, dok u općini odnosno gradu odlučuje općinski načelnik, odnosno gradonačelnik.

4. Sredstva za posebne namjene

Članak 112.

Sredstva za posebne namjene služe za:

- 1) podmirenje određenih posebnih potreba u svezi s radom organa uprave, odnosno upravne organizacije;
- 2) financiranje negospodarskih investicija;
- 3) naknade za rad članovima komisija ili radnih skupina koje se formiraju radi izrade određenih zakona ili drugih propisa ili drugih značajnih materijala (elaborata i sl.) gdje je neophodno angažiranje stručnjaka iz drugih organa uprave ili upravnih organizacija;
- 4) naknade po ugovorima za znanstveno-istraživačke i druge stručne poslove i stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika;
- 5) namjene koje se ne financiraju iz drugih sredstava.

5. Sredstva opreme

Članak 113.

Sredstva opreme čine:

- 1) inventar i druge pokretne stvari;
- 2) novčana sredstva namijenjena za nabavku opreme;
- 3) druga novčana sredstva koja se izdvoje po završnom računu i novčana sredstva dobivena prodajom, davanjem na korištenje, u zakup ili poslugu stvari opreme;
- 4) druga novčana sredstva koja, sukladno zakonu služe za nabavku opreme organa uprave, odnosno upravnih organizacija.

6. Odlučivanje o nabavci i korištenju sredstava za rad

Članak 114.

Rukovoditelj organa uprave i upravne organizacije, a u općini općinski načelnik odnosno u gradu gradonačelnik, odlučuju o raspodjeli i korištenju sredstava iz čl. 109. do 113. ovoga Zakona, sukladno zakonu i drugom propisu, odnosno propisu općinskog i gradskog vijeća.

Rukovoditelji organa i organizacija iz stavka 1. ovoga članka, sukladno zakonu i drugim propisima, samostalno odlučuju o nabavljanju, prodaji, prenošenju prava korištenja, rashodovanju, davanju ili uzimanju na poslugu ili u zakup pokretnih stvari i opreme potrebne za rad organa, odnosno organizacija, i to do visine vrijednosti koju odredi Vlada Federacije za federalne organe uprave i upravne organizacije, odnosno vlada kantona za kantonalne organe uprave i upravne organizacije, a općinsko, odnosno gradsko vijeće za općinske, odnosno gradske organe uprave i upravne organizacije.

Pokretna stvar ili oprema može se rashodovati, ako je usljed dotrajalosti ili drugih uzroka postala neuporabljiva, a ne može se popraviti.

Pokretne stvari i oprema iz stavka 2. ovoga članka, koja se nabavlja uz naknadu može se nabavljati samo u okviru sredstava predviđenih za te namjene u Proračunu Federacije, odnosno proračunu kantona, grada i općine.

Nabavka stvari i opreme iz stavka 2. ovoga članka, vrši se na temelju ugovora ili po drugom zakonom predviđenom temelju i propisanom postupku.

Članak 115.

O nabavci nepokretnih stvari potrebnih za rad organa uprave i upravnih organizacija, koje se odnose na građevinsko i drugo zemljište i službene zgrade i prostorije i druge nepokretne stvari za rad i smještaj tih organa i organizacija, odlučuju, i to:

- 1) za potrebe rada federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija odlučuje Parlament Federacije na prijedlog Vlade Federacije;
- 2) za potrebe rada kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija odlučuje skupština kantona na prijedlog vlade kantona;
- 3) za potrebe rada općinskih, odnosno gradskih organa uprave i upravnih organizacija odlučuje općinsko, odnosno gradsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Vlada Federacije, odnosno vlada kantona i općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, odlučuju o raspodjeli (davanju) nepokretnih stvari na korištenje organima uprave i upravnim organizacijama, o davanju tih stvari na privremeno korištenje ili u zakup ili na poslogu drugim organima vlasti uz naknadu ili bez naknade, ili uzimanju na privremeno korištenje ili u zakup ili na poslogu nepokretnih stvari, o čemu se donosi posebna odluka, a prava i dužnosti se utvrđuju ugovorom.

Odredba stavka 4. članka 114. ovoga Zakona, primjenjuje se i na nabavku zemljišta, službenih zgrada i prostorija iz st. 1. i 2. ovoga članka.

Članak 116.

Federalno ministarstvo financija donosi provedbene propise ili opće akte o materijalno-financijskom poslovanju federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija, a u kantonu za kantonalne organe uprave i upravne organizacije i općinske i gradske organe uprave i upravne organizacije te propise donosi nadležni kantonalni organ uprave, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

XII - TEMELJNE ODREDBE O INSPEKCIJSKOM NADZORU

1. Zajedničke odredbe o inspekcijskom nadzoru

Članak 117.

Odredbe čl. 118. do 134. ovoga Zakona, primjenjuju se na inspekcije koje su organizirane u organima uprave, kao i na inspekcije organizirane u okviru posebnih uprava za inspekcije, ali samo u pitanjima koja zakonom o organiziranju tih inspekcija nisu drukčije uređena.

Članak 118.

Poslove inspekcijskog nadzora koji su organizirani, u okviru nadležnosti organa uprave, vrše inspektori.

Inspektor može biti osoba koja ima završenu odgovarajuću visoku školsku spremu, položen stručni upravni ispit predviđen za državne službenike, odnosno položen ispit općeg znanja predviđen za državne službenike organa uprave u Federaciji ili javni ispit predviđen za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine i najmanje tri godine radnog staža nakon završene visoke školske spreme.

Inspektori su državni službenici s posebnim ovlastima.

Kad to potreba službe zahtijeva, rukovoditelj organa uprave može izuzetno ovlastiti i drugog državnog službenika toga organa uprave koji ispunjava uvjete iz stavka 2. ovoga članka, da izvrši samo određene poslove inspekcijskog nadzora, odnosno da inspektoru pomogne u vršenju određenog nadzora, o čemu se obvezno donosi pisano rješenje.

Članak 119.

Inspekcija je samostalna u svom radu i poslove inspekcijskog nadzora vrši prema programu svog godišnjeg rada, a određene inspekcijske preglede može izvršiti i na zahtjev rukovoditelja organa uprave.

Članak 120.

Inspektor ima iskaznicu, kojom dokazuje svoje službeno svojstvo, identitet i ovlasti predviđene zakonom.

Federalni ministar pravde propisuje oblik i sadržaj iskaznice, a iskaznicu inspektoru izdaje rukovoditelj organa uprave u čijoj je nadležnosti pojedina inspekcija.

Članak 121.

Postupak inspekcijskog nadzora pokreće i vodi inspektor po službenoj dužnosti.

Svaka fizička i pravna osoba ima pravo podnijeti zahtjev ili inicijativu inspektoru da izvrši određeni inspekcijski nadzor i da poduzme upravne mjere za koje je ovlaštena zakonom.

Po zahtjevu, odnosno inicijativi iz stavka 2. ovoga članka, inspektor je obavezan izvršiti inspekcijski nadzor i poduzeti odgovarajuće mjere i o tome pisano obavijestiti podnositelja zahtjeva, odnosno inicijative, u roku od 15 dana od dana prijama zahtjeva ili inicijative.

Članak 122.

Svaki organ vlasti i pravna osoba, odnosno druga institucija čiji rad podliježe inspekcijskom nadzoru, dužni su inspektoru omogućiti vršenje nadzora i davati mu potrebna obavještenja i podatke od značaja za vršenje toga nadzora.

Ako se inspektoru u vršenju inspekcijskog nadzora onemogućava vršenje pregleda ili pruži fizički otpor ili ako taj otpor osnovano očekuje ili postoji ozbiljna prijetnja, inspektor može zatražiti pomoć nadležne policije, a policija je obvezna pružiti potrebnu zaštitu i omogućiti inspektoru da izvrši inspekcijski nadzor, sukladno zakonu.

Članak 123.

U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor ima pravo i obvezu neposredno pregledati poslovne prostorije i druge objekte, proces rada, proizvode i drugu robu, isprave i druge dokumente, kao i vršiti druge radnje sukladno svrsi inspekcijskog nadzora (utvrđivanje identiteta osoba, saslušavanje, uzimanje uzoraka radi analize i sl.).

U vršenju inspekcijskoga nadzora, inspektor je obavezan postupati tako da se ne otkriju podaci koji po zakonu i drugom propisu predstavljaju službenu ili drugu vrstu tajne.

Članak 124.

O svakome inspekcijskom nadzoru inspektor je obavezan sastaviti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom.

Zapisnik se sastavlja po pravilima upravnog postupka, a jedan primjerak se dostavlja odgovornoj osobi u organu, odnosno pravnoj osobi kod koje je izvršen inspekcijski nadzor.

Članak 125.

Kada se u vršenju inspekcijeskoga nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis čije izvršenje nadzire, inspektor ima ovlasti i obvezu naložiti sljedeće upravne i druge mjere:

- 1) narediti da se utvrđeni nedostaci i nepravilnosti otklone u određenom roku;
- 2) narediti poduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje su pravna osoba, kao i pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno organ uprave i upravna organizacija obvezni poduzeti;
- 3) zabraniti poduzimanje radnji koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom ili drugim propisom, nad čijim provođenjem vrši nadzor;
- 4) izreći i naplatiti novčanu kaznu na licu mjesta, ako je za to zakonom ovlašten o čemu se izdaje pisana potvrda;
- 5) podnijeti zahtjev za pokretanje disciplinske odgovornosti, odnosno prekršaja ili gospodarskog prijestupa, odnosno kaznenu prijavu za kazneno djelo ako su povredom zakona ili drugog propisa učinjeni ti prijestupi ili kazneno djelo;
- 6) poduzeti i druge upravne mjere i radnje za koje je posebnim zakonom i drugim propisom ovlašten.

Članak 126.

Upravne i druge mjere iz toč. 1. do 3. i točke 5. članka 125., kao i preventivne mjere iz članka 130. ovoga Zakona, inspektor naređuje donošenjem pisanog rješenja. Temelj za donošenje rješenja predstavlja činjenično stanje navedeno u zapisniku iz odredbe članka 124. ovoga Zakona.

Na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odgovorna osoba kod koje je izvršen inspekcijски nadzor, ima pravo izjaviti žalbu nadležnom organu u roku od osam dana od dana prijama rješenja, ako posebnim zakonom nije određen drugi rok. Žalba se izjavljuje sljedećim organima, i to:

- 1) ako je rješenje donio federalni inspektor - žalba se izjavljuje federalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 2) ako je rješenje donio kantonalni inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje kantonalnom ministru čiji je inspektor donio rješenje;
- 3) ako je rješenje donio općinski ili gradski inspektor, a odnosi se na primjenu federalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom federalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu kantonalnog zakona - žalba se izjavljuje nadležnom kantonalnom inspektoru, a ako se rješenje odnosi na primjenu općinskog, odnosno gradskog propisa - žalba se izjavljuje općinskom, odnosno gradskom organu određenom statutom ili propisom općinskog, odnosno gradskog vijeća.

Rješenje po žalbi mora se donijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijama žalbe.

Rješenje doneseno po žalbi iz stavka 2. ovoga članka je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnoga suda, sukladno zakonu.

Članak 127.

Pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno organ uprave i upravna organizacija kod kojih je izvršen inspekcijски nadzor, obvezni su postupiti po rješenju inspektora iz članka 126. ovoga Zakona.

Članak 128.

Inspektor je obvezan pratiti provedbu upravnih mjera koje je naložio rješenjem, pa ako utvrdi da se naredene mjere ne provode na način i u roku kako je rješenjem određeno, obvezan je podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, kao i poduzeti druge mjere za koje je zakonom ovlašten.

Ako inspektor ne može osigurati provedbu upravnih mjera u smislu stavka 1. ovoga članka, obvezan je o tome bez odlaganja pisano obavijestiti rukovoditelja organa uprave kojem pripada taj inspektor, koji je obvezan podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ako to nije učinio inspektor i poduzeti druge mjere radi osiguranja provedbe naloženih mjera.

Članak 129.

Inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koji u disciplinskom, odnosno prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz, o čemu je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 130.

Inspektor je dužan poduzimati i odgovarajuće preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provedbi zakona i drugih propisa čije izvršenje nadzire, i u tom cilju ima pravo upozoriti fizičke i pravne osobe na obveze iz propisa, ukazati na štetne posljedice, koje mogu nastati i predložiti mjere za otklanjanje njihovih uzroka i druge mjere za koje cijeni da su potrebne, a fizičke i pravne osobe su dužne postupiti po danim preventivnim mjerama inspektora.

Preventivne mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Članak 131.

O svim izvršenim inspekcijskim pregledima i poduzetim upravnim mjerama iz čl. 125. i 130. ovoga Zakona, inspektor je dužan voditi evidenciju.

Federalni ministri, svaki u oblasti iz svoje nadležnosti, propisuju sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 132.

Inspekcija je dužna najmanje jednom godišnje podnijeti pisano izvješće o izvršenim inspekcijskim pregledima, o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama s prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja. U izvješću se obvezno moraju obraditi vidovi i načini kršenja zakona i drugih propisa, nedostaci u propisima i predložiti u kojem bi pravcu trebalo mijenjati pojedina zakonska rješenja.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka, podnosi se sljedećim organima, i to:

- 1) federalna inspekcija izvješće podnosi Vladi Federacije i Parlamentu Federacije;
- 2) kantonalna inspekcija izvješće podnosi vladi kantona i skupštini kantona;
- 3) općinska, odnosno gradska inspekcija izvješće podnosi općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku i općinskom, odnosno gradskom vijeću.

2. Odnos federalne inspekcije prema kantonalnoj i općinskoj inspekciji

Članak 133.

Federalna inspekcija surađuje s kantonalnom inspekcijom i pruža joj potrebnu stručnu pomoć u svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Suradnja i stručna pomoć iz stavka 1. ovoga članka, obvezno se ostvaruje u onim pitanjima u kojima je federalnim zakonom predviđeno da određene poslove inspekcijskog nadzora na sprovođenju federalnog zakona vrši kantonalna inspekcija.

U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka, federalna inspekcija ima pravo kantonalnoj inspekciji davati naloge, upute i instrukcije o načinu vršenja inspekcijskog nadzora, a kantonalna inspekcija je dužna postupiti po zahtjevima federalne inspekcije i obavijestiti je o poduzetim mjerama.

Članak 134.

Ako federalna inspekcija utvrdi da kantonalna inspekcija ne vrši ili nepravilno vrši inspekcijski nadzor iz stavka 2. članka 133. ovoga Zakona, u tom slučaju federalna inspekcija je obvezna o tome upoznati vladu kantona i tražiti poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi kantonalna inspekcija vršila taj nadzor, a do početka rada kantonalne inspekcije, taj inspekcijski nadzor vršit će federalna inspekcija.

Troškovi nastali vršenjem inspekcijskog nadzora od strane federalne inspekcije iz stavka 1. ovoga članka, padaju na teret kantonalnog organa uprave u čiju nadležnost spada taj inspekcijski nadzor.

Članak 135.

Odredbe čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose federalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji u slučajevima kada je federalnim zakonom općinska, odnosno gradska inspekcija ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem federalnog zakona.

Članak 136.

Odredbe čl. 133. i 134. ovoga Zakona, analogno se primjenjuju i na odnose kantonalne inspekcije prema općinskoj, odnosno gradskoj inspekciji, a posebno u pitanjima u kojima je općinska, odnosno gradska inspekcija kantonalnim zakonom ovlaštena vršiti određene poslove inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem kantonalnog zakona.

3. Federalna upravna inspekcija

Članak 137.

Poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem ovoga Zakona i federalnih zakona koji se odnose na radne odnose državnih službenika i namještenika u organima uprave i upravnim organizacijama, upravni postupak i posebne upravne postupke uređene federalnim propisima i uredsko poslovanje u organima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima, vrši Federalno ministarstvo pravde.

U vršenju inspekcijskog nadzora, federalni upravni inspektor postupa sukladno odredbama čl. 117. do 143. ovoga Zakona.

Članak 138.

Poslove upravne inspekcije iz članka 137. ovoga Zakona, neposredno vrše federalni upravni inspektori.

Za federalnog upravnog inspektora može se postaviti diplomirani pravnik koji ima položen neki od ispita predviđenih u odredbi stavka 2. članka 118. ovoga Zakona i najmanje tri godine radnog staža na najstrožijim upravno-pravnim poslovima ili upravnom rješavanju poslije položenog navedenog ispita.

Članak 139.

Federalni upravni inspektor inspekcijskim nadzorom utvrđuje činjenice koje se odnose na sljedeća pitanja:

1) poštovanja pravila upravnog postupka prilikom rješavanja zahtjeva građana i pravnih osoba u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku;

- 2) primjene propisa o državnoj upravi koji se odnose na organizaciju i način rada organa uprave i upravnih organizacija (pravilnik o unutarnjoj organizaciji);
- 3) primjene propisa o radnim odnosima prilikom ostvarivanja prava državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa u organima uprave i upravnim organizacijama, kao i primjene propisa glede ispunjavanja uvjeta školske sprema i drugih uvjeta službenih osoba koje rade na poslovima upravnoga rješavanja u pravnim osobama s javnim ovlastima;
- 4) rješavanja upravnih stvari u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku u propisanim rokovima;
- 5) pravilnosti primjene pravila postupka koja su uređena Zakonom o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99);
- 6) načina prikupljanja dokaza u upravnom postupku, a posebice dokaza koji po zakonu treba da se pribavljaju po službenoj dužnosti;
- 7) načina provedbe administrativnoga izvršenja;
- 8) pružanja pravne pomoći građanima i pravnim osobama u upravnim postupcima;
- 9) vođenja propisane evidencije za prvostupanjski i drugostupanjski upravni postupak;
- 10) primjene propisa o uredskom poslovanju.

Inspeksijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka, federalni upravni inspektori vrše u federalnim, kantonalnim, gradskim i općinskim organima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima kojima su te ovlasti povjerene federalnim zakonom.

Članak 140.

Federalni upravni inspektor dužan je primjerak zapisnika o izvršenom inspeksijskom nadzoru dostaviti rukovoditelju organa uprave i upravne organizacije, a u gradu i općini gradonačelniku, odnosno općinskom načelniku, odnosno rukovoditelju pravne osobe s javnim ovlastima.

Prema potrebi, federalni upravni inspektor može o nadenom stanju upoznati i Vladu Federacije, odnosno vladu kantona, a u općini općinskog načelnika, odnosno u gradu gradonačelnika i predložiti poduzimanje odgovarajućih mjera.

Članak 141.

Protiv rješenja federalnog upravnog inspektora donesenog na temelju stavka 1. članka 126. ovoga Zakona, rukovoditelj organa uprave, odnosno upravne organizacije, kao i gradonačelnik i općinski načelnik i pravna osoba s javnim ovlastima, mogu u roku od osam dana od dana prijama rješenja izjaviti žalbu federalnom ministru pravde.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka, odlaže izvršenje rješenja.

Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod Vrhovnoga suda Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 142.

Ako federalni upravni inspektor utvrdi da se povredama federalnih zakona i drugih federalnih propisa građanima i pravnim osobama onemogućava ostvarivanje njihovih prava i pravnih interesa u propisanim rokovima, ili na bilo koji drugi način ometa ostvarivanje tih prava (članak 74. stavak 1.), federalni upravni inspektor obavezan je o tome, bez odlaganja pisano upoznati Vladu Federacije, odnosno vladu kantona, a u općini odnosno gradu općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i ukazati na posljedice koje su iz takvog stanja nastupile ili bi

mogle nastupiti i tražiti da ti organi poduzmu odgovarajuće mjere iz okvira svoje nadležnosti u cilju otklanjanja nepravilnosti na koje ukažu federalni upravni inspektori.

Članak 143.

Gradani, pravne osobe, kao i državni službenici i namještenici imaju pravo, radi zaštite svojih prava utvrđenih ovim i drugim federalnim zakonima i drugim federalnim propisima, obraćati se usmeno ili pisano federalnoj upravnoj inspekciji u svim slučajevima kad im se na bilo koji način otežava ili onemogućava brzo i jednostavno ostvarivanje svojih prava i pravnih interesa ili izvršavanje svojih obveza kod organa uprave ili upravne organizacije, odnosno pravne osobe s javnim ovlastima, a osobito:

- 1) ako im se u zakonom propisanom roku ne rješavaju zahtjevi i žalbe u upravnome postupku, odnosno u postupku iz radnih odnosa;
- 2) ako se od njih traži da u upravnom postupku dokazuju činjenice uvjerenjima i drugim javnim ispravama koje je po službenoj dužnosti, sukladno ovom ili drugom zakonu, obvezan pribavljati državni službenik koji vodi upravni postupak;
- 3) ako im se ne izvršavaju upravni akti doneseni radi ostvarivanja prava i pravnih interesa u upravnom postupku;
- 4) ako im se ne pruža pravna pomoć u ostvarivanju prava i pravnih interesa i izvršavanju obveza u upravnom postupku.

Federalni upravni inspektor obvezan je odmah postupiti po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, na način utvrđen u odredbi članka 121. stavak 3. ovoga Zakona.

4. Kantonalna upravna inspekcija

Članak 144.

Kantonalna upravna inspekcija organizira se za vršenje inspeksijskog nadzora u kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama, i pravnim osobama s javnim ovlastima i to u odnosu na sljedeća pitanja:

- 1) u općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama vrši inspekciju u odnosu na pitanja iz odredbe stavka 1. članka 139. ovoga Zakona, koja su regulirana federalnim propisima;
- 2) u kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama vrši inspekciju u odnosu na pitanja iz odredbe stavka 1. članka 139. ovoga Zakona koja su regulirana kantonalnim zakonom i drugim kantonalnim propisom;
- 3) u pravnim osobama s javnim ovlastima kojima su javne ovlasti povjerene kantonalnim zakonom u odnosu na pitanja iz stavka 1. članka 139. ovoga Zakona, koja su regulirana federalnim i kantonalnim propisima.

U vršenju inspeksijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka, kantonalna upravna inspekcija postupa sukladno odredbama čl. 117. do 143. ovoga Zakona.

XIII - UREDSKO I ARHIVSKO POSLOVANJE

Članak 145.

Organi uprave i upravne organizacije, kao i pravne osobe s javnim ovlastima i javna poduzeća i javne ustanove, dužni su voditi uredsko i arhivsko poslovanje u poslovima iz svoje nadležnosti.

Uredsko poslovanje obuhvata evidenciju o svim predmetima koji se odnose na upravno rješavanje u prvostupanjskom i drugostupanjskom upravnom postupku i evidenciju o predmetima i drugim aktima koji se rješavaju u okviru vršenja stručnih i drugih poslova iz nadležnosti organa, organizacija i pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Uredsko poslovanje iz stavka 2. ovoga članka, vodi se na način utvrđen u propisu koji se donosi na temelju članka 153. ovoga Zakona, a arhivsko poslovanje vodi se na način utvrđen posebnim federalnim propisima koji se odnose na arhivsko poslovanje organa uprave, upravnih organizacija i pravnih osoba.

Odredbe ovoga članka odnose se i na uredsko i arhivsko poslovanje organa zakonodavne i izvršne vlasti i njihovih stručnih i drugih službi i tijela.

Članak 146.

Organi uprave i upravne organizacije, koji po bilo kom osnovu prestaju s radom, dužni su službena akta, spise i drugu dokumentaciju predati organu uprave ili upravnoj organizaciji koji preuzimaju poslove ukinutog organa, odnosno organizacije.

Primopredaja akata, spisa i dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka, vrši se na način uređen u propisu koji na temelju članka 153. ovoga Zakona donosi federalni ministar pravde.

XIV - PRIMJENJIVANJE ODREDBA OVOGA ZAKONA NA DRUGE ORGANE I SLUŽBE

Članak 147.

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na unutarnju organizaciju organa uprave, status i ovlasti rukovoditelja organa uprave, rukovodeće državne službenike, radne odnose i sredstva za rad organa uprave shodno se primjenjuju i na stručne i druge službe organa izvršne vlasti, organa zakonodavne vlasti, ombudsmane, organe sudske vlasti, tužiteljstva, pravobraniteljstva, ustanove za izvršenje kaznenih sankcija, zatvora i organe za prekršaje Federacije, kantona, grada i općine, ako posebnim zakonom ili drugim propisom nije drukčije određeno.

XV - NADZOR NAD PRIMJENOM OVOGA ZAKONA

Članak 148.

Nadzor nad primjenom ovoga Zakona u federalnim, kantonalnim, gradskim i općinskim organima uprave i upravnim organizacijama i pravnim osobama s javnim ovlastima i poduzimanje odgovarajućih mjera za njegovu pravilnu primjenu vrši Federalno ministarstvo pravde, a u odnosu na sredstva za rad organa uprave i upravnih organizacija nadzor vrši Federalno ministarstvo financija za federalne organe uprave i upravne organizacije, a kantonalno ministarstvo nadležno za financije za kantonalne organe uprave i upravne organizacije dok općinski, odnosno gradski organ uprave nadležan za financije, nadzor vrši za općinske, odnosno gradske organe uprave i upravne organizacije.

XVI - KAZNE ODREDBE

Članak 149.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba s javnim ovlastima, kao i druga pravna osoba:

- 1) ako ne postupi po nalogu organa uprave (članak 28. stavak 2.);
- 2) ako na zahtjev nadležnog organa uprave ne dostavlja izvješća, podatke i informacije iz oblasti koje se odnose na javne ovlasti (članak 30. stavak 2.);
- 3) ako onemogućava ili na bilo koji drugi način ometa ostvarivanje prava i pravnih interesa građana ili pravnih osoba ili zahtjeve građana i pravnih osoba ne rješava u propisanim rokovima (članak 74. i članak 76. stavak 1. u svezi članka 80. stavak 2.);
- 4) ako građanima ne pruža potrebnu pravnu pomoć i ne daje odgovarajuća objašnjenja o načinu ostvarivanja njihovih prava i obveza (članak 75. u svezi članka 80. stavak 2.);

5) ako od građana traži nepotrebne i suvišne dokaze ili traži dokaze o kojima se vodi službena evidencija (članak 77. stavak 1. u svezi članka 80. stavak 2.);

6) ako na zahtjev građana ne izda uvjerenja o činjenicama o kojima vodi službenu evidenciju (članak 79. u svezi članka 80. stavak 2.);

7) ako na zahtjev organa uprave i upravne organizacije ne dostavlja podatke, informacije i drugu dokumentaciju (članak 104. stavak 2.);

8) ako inspektoru onemogućava vršenje inspeksijskog nadzora ili pruži fizički otpor ili ne daje potrebna obavještenja i podatke od značaja za izvršenje nadzora (članak 122.);

9) ako ne postupi po rješenju inspektora (članak 127.) ili po rješenju inspektora kojim su naredene preventivne mjere (članak 130.);

10) ako ne vodi uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (članak 145.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 2.000 KM i odgovorna osoba u pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 150.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u organu uprave i upravnoj organizaciji:

1) ako ne poduzima predviđene mjere (članak 28. stavak 1.);

2) ako ovlasti državnog službenika da donosi rješenja i druga pojedinačna akta bez donošenja posebnog pisanog rješenja (članak 70. stavak 3.);

3) ako zahtjeve građana ne rješava u propisanim rokovima (članak 74.);

4) ako građanima ne pruža potrebnu pravnu pomoć i ne daje odgovarajuća objašnjenja i upute za ostvarivanje njihovih prava i obveza (članak 75.);

5) ako od građana traži nepotrebne i suvišne dokaze ili traži dokaze koji se po zakonu moraju pribavljati po službenoj dužnosti ili ako na bilo koji drugi način odugovlači s rješavanjem zahtjeva građana (članak 76. stavak 1.);

6) ako ne postupi po predstavkama i pritužbama građana (članak 76. stavak 2.);

7) ako od građana traži pribavljanje uvjerenja i drugih isprava o činjenicama iz službenih evidencija (članak 77. stavak 1);

8) ako na zahtjev građana ne izda uvjerenja o činjenicama iz službenih evidencija (članak 79.);

9) ako na zahtjev federalnog organa uprave ne dostavi podatke, spise, dokumentaciju i obavještenja o izvršenim poslovima (članak 84.);

10) ako na zahtjev kantonalnog organa uprave ne dostavi određene podatke i obavještenja (članak 87. stavak 2.);

11) ako onemogućava ombudsmanu ispitivanje njihove djelatnosti, odnosno djelatnosti državnih službenika i namještenika ili ne osigura sva službena dokumenta, uključujući i tajne, kao i upravne spise i osigura suradnju svakog državnog službenika ili onemogućuje prisustvo ombudsmana pri rješavanju stvari u upravnom postupku (članak 101.);

12) ako na zahtjev pravna osoba iz oblasti tiska i drugih sredstava javnog informiranja ne pruži obavještenja i ne da podatke o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti (članak 104. stavak 1.);

13) ako onemogućava inspeksijski nadzor ili ne daje potrebne podatke i obavještenja ili inspektor pruži fizički otpor ili prijetnje (članak 122.);

14) ako ne postupi po rješenju inspektora (članak 127.) ili po preventivnim mjerama koje daje inspektor (članak 130.);

15) ako ne vodi uredsko i arhivsko poslovanje na propisani način (članak 145.).

Odgovornom osobom u organu uprave i upravnoj organizaciji, u smislu stavka 1. ovoga članka, smatra se rukovoditelj organa uprave i upravne organizacije, inspektor, općinski načelnik, odnosno gradonačelnik, kao i državni službenik koji je zadužen neposredno izvršavati određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju suprotno danoj obvezi.

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 151.

Federalni, kantonalni, općinski i gradski organi uprave i upravne organizacije organizirat će se sukladno ovom Zakonu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 152.

Rukovoditelji federalnih organa uprave koji su ovim Zakonom ovlašteni za donošenje podzakonskih propisa za sprovođenje pojedinih odredaba ovoga Zakona, donijet će te propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 153.

Federalni ministar pravde propisat će sadržaj i način vođenja uredskog poslovanja u federalnim, kantonalnim, općinskim i gradskim organima uprave i upravnim organizacijama, te u zakonodavnim i izvršnim organima vlasti i njihovim stručnim i drugim službama i tijelima, kao i pravnim osobama s javnim ovlastima i drugim pravnim osobama javnog karaktera i postupak s arhivskim predmetima u tim organima, organizacijama i pravnim osobama, kao i postupak primopredaje službenih akata, spisa i druge službene dokumentacije, između ukinutih, odnosno novoosnovanih federalnih organa uprave, kantonalnih, općinskih odnosno upravnih organizacija.

Propisi iz stavka 1. ovoga članka, donijet će se u roku od deset mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 154.

Kantoni, općine i grad dužni su svoje propise o upravi uskladiti s odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 155.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje vrijediti Zakon o upravi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 28/97 i 26/02).

Članak 156.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda

Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, v.r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, v.r.